Գ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 809 — ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 16 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1886 (Ն. Տ.) 28 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1886 — 30 ԶԻԼՀԻՃՃԷ 1303

40 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Նորատունկեան-խան

[illegible] غلطه ده نورادونکیان خاننده [illegible]
غزته سی اداره سی

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

40 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ	համար	Տարեկան	դահեկան	արծաթ	200
»	»	Վեցամսեայ	»	»	100
»	»	Եռամսեայ	»	»	50
Գաւառաց	»	եւ տեղական թղթատարով՝ տարեկան	»	»	240
Գաւառաց	համար	եւ տեղական թղթատարով՝ վեցամսեայ	»	»	120
Օտար երկիրներ,		տարեկան	ֆրանք		56
»	»	վեցամսեայ	»		28

Դուրս ղրկուած [illegible] ծանուցման ծախքը Տնօրէնութեան վրայ է։ Խմբագրութեան ղրկուած նամակ կամ գրութիւն ետ չտրուիր։

Les annonces sont reçues à l'Eastern Agency place Karakeuy Deïrmen Han Constantinople.

Կ. ՊՈԼԻՍ, 15 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, 1886

ԿՐԹԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐՆ Ի ԿԱՒԿԱՍԻԱ

ՌՈՒՍԱՀԱՅ ՎԱՐԺԱՊԵՏԱՑ ՎԻՃԱԿԸ

Մշակի մէջ կը կարդանք հետեւեալ յօդուածը Կաւկասու Հայոց դպրոցական խնդրոյն առթիւ, որ փակեալ դպրոցներուն վերաբացման նկատմամբ մասնաւոր կարեւորութիւն ունի։ Այս բազմակողմանի նկարագրութենէն կ'երեւի թէ Կաւկասու Հայոց ուսուցչական մարմինը նախանձելի վիճակ մը չպիտի ունենայ վերաբացումէն ետքն, եւ այս՝ նոյն իսկ մեր ռուս-հայ եղբարց անտարբերութեան պատճառաւ։ Այս կէտ չի կրնար ուշադրութենէ վրիպիլ Կաւկասու սահմաններէն դուրս ալ, զի իրենց վարժարաններուն եւ վարժապետական մարմնոյն կազմութեան մասին Ռուսահայոց ջանքերն ու զոհողութիւնները միշտ գովեստի տեղի տուած են։

Ուսուցիչն է ուսումնարանի հոգին՝ ուսուցիչն է կրթութեան ղեկավարը, — ահա այն ճշմարտութիւնը, որ երբեւէ [illegible] ամենայն օր հնչվում է մեր դպրոցական կեանքի ասպարիզում։ — Չունենք արժանաւոր ուսուցիչներ, չունենք վարժապետանոցներ, — ահա այն աղդու խօսքերը, որոնք երբեմն դառն ճշմարտութիւններ լսվում են շատ կողմերից։ Հայոց ուսումնարանները բացվում են, Մեր դպրոցական կեանքը նոր շրջանի մէջ է մտել։ Նոր կանոնադրութիւնը նոր պահանջներ է մտցնում այդ կեանքի մէջ։ Յաջորդների, գործակալների եւ քահանաների ազդեցութեան ներքոյ հոգաբարձական ընտրութիւններ են կատարվում։ Գիւղական քահանան, գիւղական երեցփոխը եւ հասարակութեան մի որ եւ է անդամը կազմում են գիւղական ուսումնարանի հոգաբարձութիւնը. իսկ քաղաքներում գործակալների ղեկավարութեամբ ընտրված մի քանի անձինք հոգաբարձութիւն կազմելով, հրաւիրվում են կառավարելու դպրոցները, — մատաղ սերնդի կրթութեան տաճարները։ Այդ հոգաբարձուների ձեռքն է տրվում ամբողջապէս ուսումնարանի տնտեսական մասը, ուսումնական մասի գլխաւոր հսկողութիւնը եւ վարերացումը . . .։ Թեմական տեսուչների չը լինելու պատճառով, հոգաբարձութիւնները արդէն սկսել են իրանց գործունէութիւնը։

Ահա սեպտեմբերը հասել է, եւ մի կողմ թողած շատ բան, թէ՛ նոր պայմանները, թէ՛ նոր պահանջները, թէ՛ նոր կարգադրութիւնները, ուսուցիչներ, ուսուցչուհիներ, վարժուհիներ են հրաւիրվում, ուսուցչական խմբեր են կազմվում։ Տարի ու կէս պարապ մնացած վարժապետները եւ վարժուհիները, բարոյական նպաստ անգամ չը գտնելով Հայոց ուսումնարանների վարչութիւններից եւ նոյն իսկ հայ ժողովրդից, — այսօր աննկարագրելի ինքնամոռացութեամբ պաշտօն են փնտրում, տեղ են ուզում Հայոց ուսումնարաններում։ Առաջնորդարանների նախասենեակները լի են պաշտօն եւ բացատրութիւն խնդրող վարժուհիներով եւ վարժապետներով, գործակալների, յաջորդների եւ հոգաբարձութիւնների հասցէին տեղում են խնդիրներ եւ նամակներ։

Եւ ահա մինչ մի կողմից խնդրում են, աղերսում են, պատրաստականութիւն են յայտնում իրանց ջանքերը եւ ոյժերը նուիրել դպրոցին եւ մատաղ սերնդի ուսման գործին, — միւս կողմից՝ սառնասիրտ անտարբերութեան հետ երեւան է գալիս աններելի մի վարմունք։ — Ինչպէս երեւում է ամեն կողմից եկած տեղեկութիւններից, հայոց վարժապետներին եւ վարժուհիներին բացի բարոյական մեծ զրկանքներից ներկայ պայմաններում եւ հանգամանքներում, սպասում է եւ դրամական մեծ նեղութիւն . . .

Մինչ մի կողմից խօսվում է ուսուցիչների ապահովութեան մասին, միւս կողմից դպրոցական վարչութիւնները ամենատխրալի ռոճիկներ են առաջարկում այն մարդոց, որոնց հրաւիրում են ղեկավարելու հասարակական ամենակարեւոր հիմնարկութիւնը, — ուսումնարանը։ Մինչ մի կողմից յոյս էին տածում որ գէթ իրանք հայոց հասարակութիւնները՝ դէպի ուսուցչական ասպարէզը օգտաւէտ եւ արժանաւոր ոյժեր հրաւիրելու համար՝ ներկայ պահանջների ժամանակ գոնեա՝ դրամական օրինաւոր վարձատրութեամբ կը գրաւեն վարժապետներին եւ վարժուհիներին, միւս կողմից հայոց բացվող դպրոցների հոգաբարձութիւնները այնպիսի ռոճիկներ են առաջարկում, որպիսի ռոճիկներ համարեա երբեք չեն առաջարկվել։ Երկուսից մէկը. կամ հայոց հոգաբարձուները շատ ստոր կարծիք ունեն հայ վարժապետի անձնաւորութեան վրայ, կամ թէ չէ՝ օգուտ են քաղում այն հանգամանքից, որ ուսուցչութիւն եւ վարժուհութիւն անելու ցանկութիւն յայտնողների թիւը մեծ է, մանաւանդ որ երկար ժամանակ պարապ մնալը նիւթական տագնապի մէջ է դրել նրանց։ Ապա թէ ոչ ինչպէս բացատրել այն երեւոյթը, որ մեր նոյն իսկ քաղաքների եւ նշանաւոր գիւղերի ուսումնարանների վարչութիւնները շատ ծիծաղելի բիւջէտ են կազմել առաջիկայ ուսումնական տարվայ համար։ Օրինակի համար, Ալէքսանդրապօլը որ մի ժամանակ իր վարժապետներին եւ վարժուհիներին ութ, ինն հարիւրներ եւ հազարներ էր տալիս, այժմ չորս, հինգ, վեց հարիւր է առաջարկում։ Երեւանը, որ մի ժամանակ ութ հարիւր, ինն հարիւր, հազարներ էր տալիս, այժմ երկու հարիւր յիսունից է սկսել։ Հազարներ տւող Շուշին՝ այսօր եօթ հարիւրը մի համարեա բացառական բան է համարում։ Բագուն դժուարանում է եօթ հարիւրից շատ աւելի տալ։ Ութ, ինն հարիւր տւող Մօզդոկը այսօր հինգ հարիւրը շատ է համարում։ Ախալցխան չորս հարիւր ութսուն ռուբլի տալով ուսուցչին մի մեծ բարիք անող է կարծում իրան։ Եօթ կամ ինն հարիւր տըւող Ագուլիսը այսօր երկու հարիւր եւ չորս հարիւր է տալիս իր դպրոցների վարժապետներին։ Շմախը դժուարանում է հինգ հարիւր անգամ տալ, թէեւ ութ հարիւրներ էր տալիս մի ժամանակ։ Թելաւը իր վարժուհիների ռոճիկը հինգ հարիւրից երկու հարիւրի է իջեցնում։ Սուրամը երեք հարիւր ռուբլով վկայաւոր վարժուհի է պահանջում։ Հին Նախիջեւանը հարիւր ութսուն ռուբլի է նշանակում վարժապետին. Իգդիրը երկու հարիւր ռուբլով տիրացուներ է վարձում։ Դոցանից յետ չեն մնում Կարսը, Ելիսաւետպօլը, Նուխին, Նոր-Բայազէթը։ Նոյնն են անում Ջաքաթալան, Քութայիսը, Վաղարշապատը, Ղզլարը, Ախալքալաքը, Ջալալօղլին, Ղարաքիլիսան։ Դեռ չենք խօսում այն գիւղերի մասին, որտեղ թշուառ գիւղացին անկարող է մեծ վարձատրութիւն տալ իր վարժապետին . . .

Միթէ յիրաւի տարի ու կէս փակված դպրոցների դրամական միջոցները պակասեցա՞ն, փոխանակ աւելանալու, կամ միթէ հայ հասարակութիւնները կարծում են որ այդ տարի ու կէսվայ ընթացքում հայոց վարժապետները շարունակ ստացե՞լ են ռոճիկներ . . .։ Ընդունենք որ հայ վարժապետները եւ վարժուհիները մեծ մասամբ նախապատրաստուած չեն, ընդունենք որ նոքանք չունեն որոշ սկզբունքներ, ենթադրենք որ նրանք անընդունակ են նուիրվելու որ եւ է կրթական գաղափարի. ապա ի՞նչ հիման վրայ հայոց դպրոցների վարչութիւնը եւ հոգաբարձութիւնները կարծում են օգտաւէտ կարող են լինել ժողովրդի կրթութեան գործին, եւ [illegible] դէպի գաւառական խորքերը այն վարժապետներին եւ վարժուհիներին, որոնք ճանապարհ ընկնելով դէպ ի իրանց պաշտօնատեղին, չգիտեն արդեօք միջոց պէտք է ունենա՞ն ապրելու, եւ կամ մի քանի ռուբլի կ'ունենա՞ն արդեօք վերադառնալու այն ճանապարհով, որով որ գնում են . . .։ Կարելի՞ է միթէ այդ եղանակով բարձրացնել, ոտի կանգնեցնել հայ վարժապետութիւնը, եթէ նա ընկած է։ Կամայականութիւն, խնամութիւն, կողմնապահութիւն, — ահա շրջապատող հանգամանքները. ուրեմն ինչո՞վ պէտք է գրաւվեն եւ ոգեւորվեն չնախապատրաստված ոյժերը։

Անհասկանալի է, թէ ինչ բարոյականութիւն եւ ինչ ինքնաճանաչութիւն պէտք է ունենայ այն ժողովուրդը, որը այնպէս է վերաբերվում դէպի այն դասակարգը, որին յանձնում է իր զաւակների, իր ամենասիրելի որդոց կրթութիւնը, դաստիարակութիւնը, — ուրեմն նրանց ամբողջ ապագան։ Իսկ ամենքն էլ շատ լաւ գիտեն, որ երբ հայ վարժապետը կամ վարժուհին, կը մաշվի ֆիզիկապէս, կը կորցնի գործելու կարողութիւնը եւ անցկացրած կը լինի երիտասարդական հասակը, — գուցէ եւ ծանրաբեռնված ընտանիքով, այն ժամանակ նա երբեք յոյս չէ կարող ունենալ [illegible], եւ այն ժամանակ նա, հայ վարժապետը, ծերութեան հասակում, պիտի ճաշակի՝ հասարակութեան անտարբերութեան հետ միասին, դառն եւ անտանելի աղքատութիւն . . .։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՄԱՄՈՒԼ

Ռուսքիյ Կուրիէր հրատարակած է հետեւեալ ուշագրաւ խմբագրական յօդուածն Ալէքսանդր Իշխանի վերընտրելիութեան անկարելիութեան, Պուլկարիոյ ապագայ Իշխանի ընտրութեան եւ պալքանեան սլաւ Տէրութեանց վրայ.

«Ալէքսանդր Պաթէնպէրկի Իշխանը թողուց իւր իշխանական գահը եւ Պուլկարիա։ Եւ այժմ [illegible] Պուլկարիոյ [illegible] ընտրութեան, որոյ Իշխանն մեծ յոյս դրած ունի, որպէս կը հաղորդէր երէկ Նովոյէ Վրէմեա։ Ալէքսանդր Իշխանի հեռացման իրողութիւնն անյայտնի է. Եւ եւրոպական մամուլն արդէն սկսած է խօսիլ նոր ընտրելոյն համար, որ պիտի նստի այդ [illegible] գահի վրայ։ Կ'առաջարկուին մի քանի ընտրելիներ, որոցմէ ոմանք յայտնի են որպէս Ռուսիոյ անձնուէր անձինք եւ մինչեւ անգամ յայտնի են որպէս [illegible], որք նշանաւոր են իրենց անձնուէր ծառայութեամբ դէպի ռուս կառավարութիւնն, եւ երեւելի են իրենց պետական գործունէութեամբ . . .։

«Սակայն, այժմ գլխաւոր խնդիրն այս չէ, այլ այն է թէ՝ այսուհետեւ միթէ դարձեալ պէ՞տք է հաւատ ընծայել «անձնուիրութեան, բարեկամութեան», քանի որ անցեալ եւ ներկայ իրողութիւնները բոլորովին անյաջող եւ վնասակար հետեւանքներ արտադրեցին Ռուսիոյ համար նմանապէս բոլոր սլաւականութեան համար։ Այո՛, միթէ հաւատ պէտք է ընծայել, քանի որ գահազուրկ եւ արտաքսեալ Իշխանի ամեն փորձերը մեր աչքի առաջն են... Մեծ հաւատ եւ վստահութիւն ունէինք Ալէքսանդր Պաթէնպէրկի վրայ, երբ նա պիտի բարձրանար Պուլկարիոյ իշխանական գահի վրայ, որովհետեւ նախ որ ունէր ազգակցական մերձաւոր յարաբերութիւն մեր Կայսերական գերդաստանի հետ, երկրորդ որ՝ Թագաւոր Կայսրն անձնական վստահութիւն եւ բարեկամութիւն ունէր դէպ ի նա . . . Եւ սակայն այս ամենն արգելք մը չեղան չթողլու որ Իշխանն ենթարկուի ազդեցութեան այնպիսի տարրերու որ ոխերիմ թշնամի են Ռուսիոյ, արգելք չեղան չթողլու որ նա եղբայրասպան պատերազմ մղէ Սերպիոյ դէմ, անպատեհ պայմանագիր հաստատէ [illegible] Տէրութեան մը հետ եւ նորա տրամադրութեան յանձնէ պուլկարական զօրքերն, որ իրենց զինուորական վարժութիւններն ստացած էին ռուսական սպաներու շնորհիւ։ Վերջապէս այն ամեն [illegible] արգելք չեղան չթողլու, որ նա վերջերս գործէր ընդդէմ Ռուսիոյ եւ նորա շահերուն, որոյ համար եւ այսպէս խստութեամբ իւր պատիժը կրեց . . .։

Պուլկարական գահի վրայ ընտրելի նշանակելու այսպիսի անյաջող փորձը պէտք է որ համոզէ զմեզ աւելի եւս շրջահայեցութեամբ եւ զգուշութեամբ գործելու ներկայ ընտրական գործի մէջ։

Այս խնդիրը մէկ կողմ թողլով, կարեւոր կը համարինք հանրային ուշադրութիւնը դարձնել մի այլ խնդրի վրայ, որ աւելի կենսական է ու կարեւոր։ Այդ խնդիրն է, Պալքանեան Թերակղզին աւելի հիմնաւոր եւ հաստատուն եւ տեւական քաղաքական կազմակերպութեան եւ կարգ ու կանոնի տակ դնել, որովհետեւ սով միայն կարելի է ապահովել խաղաղութիւնը Պալքանաց երկպառակեալ սլաւ ազգաց միջեւ, նմանապէս եւ մնացեալ Եւրոպիոյ մէջ։ Յայտնի է թէ այն օրէն որ ազատութիւն տուինք մեր եղբայրակից սլաւներուն, այն օրէն Պալքանաց մէջ կազմուած են մի քանի առանձին առանձին Տէրութիւններ, բստ երեւոյթին անկախ։ Սակայն գործն երեւցաւ որ Սերպիա կը հպատակի Աւստրո-Հունգարիոյ, Պուլկարիա՝ Թուրքիոյ եւ Անգլիոյ, իսկ Ռումանիա կը միտի Գերմանիոյ կողմը։ Պուլկարիա եւ Սերպիա թշնամացան իրարու, եղբայրասպան ամօթալի պատերազմ մղեցին իրարու դէմ, եւ վերջերս դարձեալ կը պատրաստուէին երկրորդ պատերազմի։

Ի՞նչ օգուտ ունեցաւ մեր ազատագրական ձեռնարկն։

Պոսնիա եւ Հերցեկովին ներքին երկարատեւ դժուարութիւններէ յետոյ, [illegible] ընկան Աւստրիական իշխանութեան տակ։ Մի միայն Չերնակորա է որ քիչ շատ անկախ մնացած է ցարդ. սակայն այդ անկախութիւնն հերոսական քաջագործութիւններով կարող եղաւ պահպանել։ Նմանօրինակ երկպառակութիւններ, պառակտումներ եւ ներքին թշնամութիւններ, որ կը քաջալերուէին դուրսէն քանի մը շահադէտ եւրոպական տէրութեանց կողմէ, հասկանալի է թէ անկարող են ապահովել խաղաղութեան եւ հանդարտութեան պահպանումը . . .։ Այս պատճառաւ մենք կը կարծենք որ կարի օգտաւէտ պիտի լինէր Պալքանեան Թերակղզւոյ մէջ կազմել քաղաքական աւելի հաստատուն, աւելի զօրաւոր դաշնակցական պետութիւն մը . . . Սորա համար հարկ չկայ «գետերու դիմել» կամ թէ առանձին բան մը խորհել . . . բաւական է միտաբերել թէ մեր աչքի առաջ իրարու հետ միացան եւրոպական երկու պետութիւններ՝ Իտալիա եւ Գերմանիա։ Մենք կը տեսնենք թէ ինչպիսի բարեբար արդիւնքներ յառաջ եկան միացեալ երկու տէրութեանց ժողովրդոց համար սոյն միութենէն։ Երբեմն փոքրիկ եւրոպական պետութիւնը, Բրուսիա, կարծես թէ կախարդական գաւազանի մը շնորհիւ, այժմ եղած է անկախ եւ զօրաւոր տէրութիւն որ կը հրամայէ ամբողջ եւրոպական քաղաքականութեան . . . Իտալիոյ նշանակութիւնն եւս բարձրացած է, որպէս եւ նորա ժողովրդեան բարեկեցութիւնը... Այս երկու տէրութիւններն այժմ կը վարեն իրենց սեփական անկախ քաղաքականութիւնն եւ չեն ենթարկեր կողմնակի ազդեցութեանց, այնպէս նախատաբար, այնպէս ստորնաբար, որպէս Պալքանեան Թերակղզւոյ մանր սլաւ տէրութիւնները։ Ինչո՞ւ այս երկու տէրութեանց օրինակին չհետեւին եւ Պալքանաց բոլոր սլաւներն ու չմիանան իրարու հետ ու չկազմեն միակ անկախ եւ ինքնակալ Տէրութիւն մը։ Մենք այսպէս կը կարծենք թէ հազիւ գտնուին մարդիկ որ իրաւունք համարին իրենց հակառակելու այս գաղափարին։ Այս կէտի գործադրման մէջ անկարելի ոչինչ կայ։ Եւ թէեւ ոմանք անկարելի կը համարին, սակայն մենք անկարելիութեան հիմնաւոր պատճառներ չենք տեսներ բնաւ . . . Մանաւանդ թէ այժմ առիթն աւելի բարեպատեհ է մեզ համար, քան թէ առաջ։ Պուլկարիոյ Իշխանական գահը թափուր է . . . Միւս կողմէ արքայական գահը շատ խախուտ կացութեան մէջ կը գտնուի ի վաղուց հետէ եւ արդէն երկիւղ կ'սպառնայ նմա, որպէս կը ծանուցանեն Սերպիայէն ստացուած տեղեկութիւնները։

«Պալքանաց մէջ սլաւական միակ պետութիւն մը կազմակերպելու գաղափարը մենք շատ անգամներ յայտնած ենք մեր լրագրի մէջ վերջին երեք տարիներու ընթացքին։ Նշանակած էինք այդպիսի սլաւական տէրութեան սահմաններն եւ յիշած էինք որ անհրաժեշտ է Պոսնիա եւ Հերցեկովին ետ առնլով Աւստրիոյ ձեռքէն, միացնել այդ տէրութեան . . . .

. . . .

Այստեղ լրագիրը կը խօսի Մեծն Պետրոսեան ծրագրի վրայ. «. . . Թուրքիա միշտ կրնայ միջոց տալ իւր բարեկամ եւ մեր թշնամի Անգլիոյ իւր վիթխարի նաւատորմը մտցնելու Սեւ Ծովը եւ առանց պատիժի սպառնալու մեր Սեւ Ծովուն եզերքին եւ թող չը տալու որ այնտեղ զարգանան վաճառականութիւնն եւ տարազագործութիւնը։ Սորա համար պէտք է որ Ռուսիոյ տրուի այն առանձնաշնորհումն զոր կը վարէ Անգլիա նեղուցներու մասին։»

Ապա լրագիրը դառնալով վերոյիշեալ խնդրին կը յարէ.

«Ո՞վ կարող է արգելք լինել սոյն խնդրի իրագործման. Միլան Թագաւորի խախուտ գա՞հը։ Միլան դաւաճանեց սլաւականութիւնը. նա եղբայրասպան է։ Միայն Չերնակորի Նիկոլա Իշխանը կը մնայ որ անձնուէր եւ սիրելի է մեզ։ Զայն կարելի է նշանակել նոր Պալքանեան սլաւական թագաւորութեան պետը։

Եթէ այս հաճելի չթուի Եւրոպիոյ, անտարակոյս պէտք չէ որ մենք թողունք այս կարեւորագոյն գաղափարի իրագործումն ու չկազմենք Պալքանեան Թերակղզւոյ բոլոր Սլաւաց միութիւնը։

Սոյն միութեան գործադրութեան պահուն, կ'ըսէ լրագիրը, դժուարութիւններ կրնան ծագիլ մի քանի երկրորդական տէրութեանց կողմէ, սակայն կարելի է գոհացում տալ նոցա։

«Աւելի հաստատուն համաձայնութեան համար մենք առաջարկած ենք եւ այժմէն նորէն կ'առաջարկենք բարեկամական, քաղաքական եւ տնտեսական դաշնակցութիւն հաստատել Ռուսիոյ, Աւստրո-Հունգարիոյ եւ պալքանեան նոր կառավարութեան միջեւ։ Այդ դաշնակցութեան գլուխը պէտք է լինի Ռուսիա։

«Առածը կ'ըսէ. «Եօթն անգամ չափէ, մէկ անգամ կտրէ»։ Բաւական չափեցինք. միթէ այլ եւս ժամանակ չէ՞ կտրելու։»

—)(44)(—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԺԻՒԼ ՎԵՐՆ

ՔՍԱՆ ՀԱԶԱՐ ՓԱՐՍԱԽ ԾՈՎԵՐՈՒՆ ՏԱԿ

ՊՍԱԿԵԱԼ Ի ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՃԵՄԱՐԱՆԷՆ

ԳԼՈՒԽ Թ.

ԹՈՐԷԶԻ ՆԵՂՈՒՑԸ

«Մալէզիոյ բովանդակ երկիրը զրաւող սեւամորթոց կեդրոնն է» ըսաւ Պ. Բրէնծի, եւ բնաւ մտքէս չէր անցներ թէ այս նաւարկութեան դիպուածները զիս այդ ահաւոր Անտամէնաց առջեւ պիտի դնէին։

Արդ, Նօթիլիւս երկրագնդիս ամենէն վտանգաւոր նեղուցին բերանն հասաւ, յորմէ ամենէն յանդուգն նաւապետք հազիւ կը համարձակին անցնիլ. նեղուց մը, որում Լուի Բազ տը Թորէզ գիւտագործեց Հարաւային Ծովէն Մելանեզիա վերադարձած միջոցին, եւ որոյ մէջ 1840 ին Տիւմոն-տ'Իւրվիլի խրեալ գորվէթները մազ մնաց բնաջինջ պիտի լինէին։ Նօթիլիւս իսկ, որ ծովու վտանգաց ոչ մէկէն կը վախնար, բուստային խութերուն համը պիտի ճաշակէր։

Թորէզի նեղուցն երեսուն-չորս փարսախ չափ լայնութիւն ունի, բայց մէջն անթիւ կղզիներ, կղզեակներ, խարակներ, խութեր կան, որք նորա նաւարկութիւնը գրեթէ անհնարին կ'ընեն։ Ուստի Նըմօ նաւապետ, զայն անցնելու համար ամեն պէտք եղած նախազգուշութիւնները ձեռքն առաւ։ Նօթիլիւս, ծովուն երեսն ելնելով կը յառաջանար չափաւոր ընթացքով։ Իւր պտուտակը վիշապաձկան մը պոչին նման յամրաբար կը ծալէր կոհակները։

Նաւուն այս դիրքէն օգուտ քաղելով, երկու ընկերքս եւ ես տարատափին վրայ ելած էինք, որ միշտ ամայի էր։ Մեր առջեւ կանգնած էր ղեկավարին վանդակն, եւ եթէ չեմ սխալիր, Նըմօ նաւապետն անդ պարտէր լինել, ինքնին վարելու համար զՆօթիլիւս։

Աչքիս առջեւ էին Թորէզի նեղուցին ընտիր քարտէսները, զորս գծած էին ճարտար ջրագիր-երկրաչափ Վէնսանտոն Տիւմուլէն եւ մարտանաւու դրօշակիր Քուբվան-Տէսլոսա, այժմ ծովապետ, որք Տիւմոն-տ'Իւրվիլի սպայակոյտին անդամ էին նորա վերջին շրջանաւական ուղեւորութեան միջոցին։ Այս քարտէսք, ինչպէս նաեւ Քինկ նաւապետին քարտէսներն, ամենէն լաւ կը պարզեն Թորէզի նեղուցին կնճիռն, ուստի ես ալ խղճամիտ ուշադրութեամբ կը զննէի զանոնք։

Ծովը մոլեգնաբար կ'եռար Նօթիլիւսի շուրջը։ Կոհակաց հոսանքն, որ հարաւային արեւելքէն հիւսիսային արեւմուտք կը վազէր երկու մղոնուկէս արագութեամբ, տեղ տեղ ջուրէն դուրս ցցուած բուստերուն բախելով կը փշրէր։

—Աւասիկ գէշ ծո՛վ մը, ըսաւ ինձ Նէտ Լանտ։

—Ամենագէշ, պատասխանեցի, որ շատ չյարմարիր Նօթիլիւսի պէս նաւու մը։

—Պէտք է որ, այս նզովեալ նաւապետ քաջածանօթ լինի իւր բռնած ուղղոյն, վասն զի ջուրին մէջ բուստի կոյտեր կը տեսնեմ, որք հազար կտոր կ'ընեն նորա իրանն, եթէ միայն քսուի անոնց։

Արդարեւ վտանգաւոր էր վիճակը, բայց Նօթիլիւս կարծես դիւթական զօրութեամբ կը սահէր կ'անցնէր այն կատաղի խութերուն մէջէն։ Ճշդիւ չէր հետեւեր Աստրոլապի եւ Զէլէի ուղղոյն, որ աղետաբեր եղաւ Տիւմոն-տ'Իւրվիլի։ Առաւել հիւսիսակողմէն գնաց, Մըրրի կղզոյն քովէն անցաւ եւ հարաւային-արեւմուտք դարձաւ դէպի Քըմպէրլէնտի անցքը։ Կը կարծէի թէ ուղղակի անոր մէջ պիտի մտնէր, բայց նա, հիւսիսային արեւմուտք դարձաւ, եւ շատ մ'անծանօթ կղզեաց ու կղզեկաց մէջէն անցնելով՝ դէպի Թունտ կղզին եւ Մօվէ ջրանցքն ուղղուեցաւ։

Արդէն կը հարցնէի ես ինձ թէ արդեօք Նըմօ նաւապետն, անխոհեմութիւնը մինչեւ յիմարութեան հասցնելով, իւր նաւն այն անցքին մէ՞ջ կ'ուզէր ձգել, ուր Տիւմոն տ'Իւրվիլի երկու գորվէթները խորտակեցան. բայց նա՝ երկրորդ անգամ փոխեց իւր բռնած ուղղութիւնն եւ արեւմուտք դառնալով դէպի Կէպորովար կղզին ուղղուեցաւ։

Ժամն երեքն էր կէս օրէն յետոյ։ Մակընթացութիւնը գրեթէ լիապատար լինելով, կոհակները կը փշրէին։ Նօթիլիւս մօտեցաւ այն կղզւոյն, որ տակաւին աչքիս առջեւն է իւր պանդանոսէ նշանաւոր եզերքով։ Երկու մղոնէն պակաս հեռի էինք անկէ։

Յանկարծ բախում մը զիս տապալեց։ Նօթիլիւս խութի մը զարնուեր էր եւ անշարժ կը կենար՝ թէթեւ հակում մը տալով ի ձախակողմ։

Երբոր ելայ կանգնեցայ, Նըմօ նաւապետն եւ իւր երկրորդը տեսայ տարատափին վրայ։ Նաւուն դիրքը կը քննէին՝ քանի մը խօսք փոխանակելով իրենց անհասկանալի լեզուաւ։

Աւասիկ նաւուն դիրքն։ Աջ կողմն, երկու մղոն հեռի, Կէպորովար կղզին կը տեսնուէր, որոյ ծովեզրը կը կորնար հիւսիսէն արեւմուտք, իբրեւ երկայն բազուկ մը։ Հարաւի եւ արեւելքի կողմը կը տեսնուէին քանի մը բուստի գլուխք, զորս տեղատուութիւնն երեւան կը հանէր։ Ամբողջապէս խրած էինք, եւ այն ծովերէն միոյն մէջ, ուր մակընթացութիւնք յոյժ թեթեւ են, դառնալի պարագայ Նօթիլիւսի ազատման համար։ Սակայն նաւը բնաւ վնասուած չէր իրանին ամրապնդութեան պատճառաւ։ Բայց եթէ չէր կրնար ընկղմիլ կամ բացուիլ, շատ կը վախցուէր որ կառչած մնար այն խութերուն վրայ, եւ յայնժամ կը լմննար Նըմօ նաւապետին ընդծովեայ մեքենային գործը։

Երբոր կը մտածէի այսպէս, Նըմօ նաւապետ, պաղ եւ հանդարտ, առանց բնաւ յուզուած կամ նեղացած երեւնալու, քովս մօտեցաւ։

«Պատահա՞ր մ'է, ըսի նմա։

—Ո՛չ, միջադէպ մ'է, պատասխանեց ինձ։

—Բայց այնպիսի միջադէպ մը, որ թերեւս պարտաւորէ զձեզ բնակիչ լինել այս երկիրներուն, յորոց կը փախչիք։»

Նըմօ նաւապետ երեսս նայեցաւ անսովոր դէմքով մը, եւ բացասական շարժում մ'ըրաւ։ Ըսել էր պարզապէս թէ ոչինչ կրնար հարկադրել զինքն երբեք ոտք կոխելու ցամաք երկրի մը վրայ։ Յետոյ յարեց.

«Մանաւանդ որ, պարո՛ն Արօնաքս, Նօթիլիւս կորստեան վտանգի մէջ չէ։ Տակաւին զձեզ ովկէանի հրաշալեաց մէջ պիտի տանիմ։ Մեր ուղեւորութիւնը դեռ նոր կ'սկսի, եւ ես չեմ ուզեր այսչափ շուտ զրկուիլ ձեր ընկերակցութեան պատուէն։

—Սակայն, Նըմօ՛ նաւապետ, ըսի առանց պատասխանելու այս խօսքին հեգնական դարձուածին, Նօթիլիւս ծովուն լիապատար միջոցին խրեցաւ։ Մակընթացութիւնք յորդ չեն Խաղաղականի մէջ, եւ եթէ չկրնաք թեթեւցնել զՆօթիլիւս, — որ անհնարին կ'երեւի ինձ, — չեմ գիտեր ինչպէս պիտի կրնայ ջուրին երեսն ելնել։

(Շարունակելի)

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԽՆԴԻՐ

ԵՐԵԿԻ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

(ՍԵՊՏ. 20 ԷՆ ՄԻՆՉԵՒ 25 ՍԵՊՏ.)

ՀԱՎԱՍԻ ԵՒ ՌՈՒԻԴԷՐԻ ՀԵՌԱԳՐԵՐ ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ԳՈՐԾՈՅ ՎՐԱՅ

ՍՈՖԻԱ, 21 սեպտ. — Ռուս կառավարութեան եւ պուլկար Խնամակալութեան միջեւ յարաբերութիւնք ձգտեալ կը մնան, զի ռուս կառավարութիւնը կը կարծէ թէ Պուլկարիա Անգլիոյ խորհրդով կը շարժի, որ չի յարմարիր Ռուսիոյ տեսութեանց։ Պուլկարաց մէջ երկու տիրող կարծիքներ կան այժմ. Մին սա է թէ, Խնամակալութիւնը Ռուսիոյ դէմ հակառակութիւն ցուցնելու չէ, բայց իւր գործոց մէջ ըստ կարելւոյն անկախութիւն պահելու է, զգուշանալով չափէն աւելի զիջումներ ընելէ Ռուսիոյ։ Միւս կարծիքն որ այնչափ ընդհանրացած չէ դեռ, սա է թէ Պուլկարիա պարտի ընել առաջին քայլերը Ռուսիոյ հետ համաձայնութեան մը համար, եւ հետեւապէս, պէտք չէ խորշել զիջումներէ։ Անգլիոյ խորհրդոց ականջ կախելու չէ։ Այսպէս խորհողներ անզօր կը համարին բրիտանական աջակցութիւնն, եւ կը յայտարարեն թէ Անգլիոյ աջակցութիւնը վայելելու համար չարժեր Պուլկարիոյ ապագան վտանգել, Ռուսիոյ թշնամութիւնն հրաւիրելով: Պուլկարք հիմակ աւելի ուշադրութիւն կ՚ընեն Աւստրիոյ քաղաքականութեան, որ կը վարանի ոյժ տալ ռուս քաղաքականութեան, ըստ որում դաւադրաց վերաբերեալ ռուս ծանուցագրին Աւստրիոյ գործական համամտութիւն չէր յայտնած գերման գործակալին պէս, որ ըստ ամենայնի համամիտ գտնուեցաւ Պ. Նէքլիւտօֆի պահանջման:

—ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ, 22.—Ժուռնալ տը Սէն Բետերսպուրկ կը քննադատէ պուլկար քաղաքագէտներն, որք անյեղլին չեն կրցած գտնել. կը պարսաւէ Զինուորական Ատենի կազմութեան օրէնքն, որ Աղեքսանդր Իշխանին բարեկամաց ձեռք, գործիք մը պիտի լինի վրիժառութեան, ինչպէս նաեւ ընտրական նոր օրէնքն, որով ընտրողաց մէկ երրորդին մասնակցութիւնն անհրաժեշտ է ընտրութեան մը օրինաւորութեան համար, եւ որով երկրորդ կամ համեմատական ընտրութիւնը ջնջուած է:

—ՍՈՖԻԱ, 22. — Դաւադրաց մասին պուլկար կառավարութեան տուած պատասխանին համեմատ, ամբաստանելոց դատավճիռը չուտով չպիտի արձակուի, զի դատական քննութիւնն իսկ նոր սկսած է դեռ, եւ երկար պիտի տեւէ, ըստ որում շատ մարդիկ ամբաստանեալ են, եւ իրարմէ շատ հեռու տեղեր քննութիւններ կատարել պէտք է: Կառավարութիւնն ինքն իսկ չի գիտեր թէ դատաստանն ե՞րբ պիտի սկսի, զի դատական իշխանութիւնն անկախ է քաղաքական իշխանութենէն: Կառավարութիւնը կը յարէ նաեւ թէ Տէրութեանց ներկայացուցիչներուն եւ մանաւանդ Ռուսիոյ գործակալին տրամադրութեան ներքեւ կը գտնուի դատին վերաբերեալ ամեն տեղեկութիւններն հաղորդելու համար հետզհետէ:

—ՎԻԷՆՆԱ, 22.—Նոյէ Ֆրայէ Բրէսսէ կը ծանուցանէ թէ Թուրքիա աճեղ պատրաստութիւններ կը կատարէ ի Փոքր Ասիա: «Կարին ամբողջովին ամրացեալ է. Դ. զօրաբանակին վրայ աւելցած են երկու հեծելագունդ եւ երկու գունդ հրետաւորաց»:

—ՀՌՈՄ, 22.—Իտալիոյ պատերազմական նախարարն որոշեց վեց թեթեւ զրահաւորաց շինութիւնը:

—ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ, 23.—Նովոյէ Վրէմիա կը յանձնարարէ Տօնտուքօֆ-Քորսաքօֆ Իշխանին կամ ուրիշ ռուս անձնաւորութեան մ՚ընտրութիւնն իբրեւ Իշխան Պուլկարիոյ: Եթէ Ռուս մը կարելի չէ ընտրել, կ՚ըսէ, պէտք է գոնէ ընտրել ցեղով սլաւ եւ կրօնով օրթոտոքս մին: — (Տօնտուքօֆ-Քորսաքօֆ Իշխանին Պուլկարիոյ Իշխան ընտրուելէն միայն Կաւկասիոյ բնակիչք գոհ պիտի լինին:)

—ՎԻԷՆՆԱ, 23.—Նոյէ Ֆրայէ Բրէսսէ կ՚իմանայ թէ Քաուլպարս զօրավարը Զարին կառավարութեան կողմէ Վերջնագիր մը կը տանի պուլկար կառավարութեան:

—ՓԱՐԻԶ, 25.—Պուլկարական խնդրոյն վրայ Լոնտոնէ տրուած տեղեկութեանց նայելով, անգլ. դահլիճը կը պնդէ Պերլինի Դաշնագրին այն խնդրոյ լուծման վերաբերեալ տրամադրութեանց ճշդիւ գործադրման վրայ. բայց, Տէրութիւնք համաձայն չլինելով անգլիական գործողութեան ի Պուլկարիա, Լորտ Սալզպըրի պատեհ առթի կ՚սպասէ: — Սթանտըրտ, Լորտ Սալզպըրիի թերթը, կ՚ըսէ թէ Անգլիա, միւս Տէրութեանց ինքնասէր քաղաքականութեան առջեւ, յիմարական զոհողութիւններ չպիտի ընէ, եւ Տօն Քիշօթեան քաղաքականութեան մը չպիտի հետեւի Արեւելից մէջ:

—ԼՈՆՏՈՆ, 24. — Գիտնալով թէ Բ. Դուռը, բոլոր Տէրութեանց համաձայնութեամբ, պիտի պահանջէ անգլ. զօրաց ելքն Եգիպտոսէ, Անգլիա կ՚աշխատի համաձայնիլ Նուպար փաշայի հետ, որ Լոնտոն կը գտնուի, կարգադրութիւն մը կնքելու համար, որով անգլ. թեւարկութիւնը պահպանուի երկրին վրայ, եւ անգլ. զօրքը չհարկադրին ելնել: (Որովհետեւ Նուպար փաշա այսօր Փարիզ հասած պիտի լինի, այդպիսի անհաւանական կարգադրութիւն մ՚եթէ երբեք խօսքն եղած է՝ արդէն գոյացած պարտէր լինել:)

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ. Վիէննա, 23 սեպտ. — Ռումանիոյ արտաքին գործոց նախարար Պ. Ստուրձայի Վիէննա եւ Պերլին ճամբորդութեան վրայ կ՚իմանամ թէ, Ռումանիա շատ հոգ ըրեր է Պուլկարիոյ դէպքերուն վրայ, վախնալով մանաւանդ Պուլկարիոյ ռուսական գրաւումէ մը, եւ հետեւապէս Պ. Ստուրձայի յանձնուեր է այս մասին ճշգրիտ տեղեկութիւն մ՚առնուլ Քալնոքի Կոմսէն եւ Պիզմարք Իշխանէն: Պ. Ստուրձա համոզում գոյացուցեր է թէ Գերմանիա կարելին կ՚ընէ փրկելու համար Աւստրիոյ շահերն, եւ թէ Պիզմարք Իշխան առաջքն առած է ռուսական գրաւման մը: Բայց Պ. Ստուրձա տակաւին շատ վտանգալից վիճակի մէջ կը տեսնէ Պալքանեան խնդիրը: Խնամակալութիւնը չի վայելեր Ռուսիոյ վստահութիւնն, որ կը միտի տապալել զայն, եւ նոր դժուարութիւնք անշուշտ պիտի ծագին այս կողմէ: Պ. Ստուրձայի պաշտօնին միւս մասն էր Աւստրո-Հունգարիոյ հետ Ռումանիոյ առեւտրական յարաբերութիւնները կարգադրել: (Թ. Ճ., 24 սեպտ.)

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ. Խնամակալութիւնը, տեսնելով թէ առ այժմ յոյս չկայ Ռուսիոյ միջնորդութեամբ փոխառութիւն մը կնքելու, դիմեր է ֆրանսական դրամատանց, 15 միլիոն ֆր. փոխառութեան մը համար: Եթէ գործը Պ. Քարավէլօֆի ձեռք, այս բանակի խնդրոյն կարգադրութենէն ետքը տեղի պիտի ունենար Իշխանին տապալումէն, որ ծանր հարուած մ՚եղած է Իշխանապետութեան վարկին համար:

Բ. ԴՈՒՌՆ ԵՒ ԱՐԵՒ. ՌՈՒՄԵԼԻԱ. Կ. Պոլսէ կը հեռագրուի առ Թայմզ թէ Ռումելիոյ սահմանաց վրայ համախմբեալ օսմ. բանակին հրամանատար Վէյսէլ փաշա մանրամասն յատակագիծ մը յօրինած է Արեւ. Ռումելիոյ եւ Պալքանաց գրաւման օսմ. զօրաց կողմէ: Կը հաստատուի նաեւ թէ Բ. Դրան խորհուրդ տրուած է օտար Տէրութեան մը կամ Տէրութեանց կողմէ՝ պատրաստ լինել Ռումելիա զօրք մտցնելու, եթէ ռուս զօրք մտնէ Պուլկարիա: Ըստ այսմ Բ. Դուռն իբր 50,000 զօրաց բանակ մը համախմբեր է մերձ ի Մուստաֆա փաշա, լիովին հոգալով բոլոր ռազմամթերքը:

ՊՈՒԼԿԱՐՔ ԵՒ ՌՈՒՍԱՍԷՐՈՒԹԻՒՆ. Համառուսական-զինուորական կարեւոր թերթ Մէջ, կը պնդէ թէ Պուլկարիոյ մէջ ամբոխավարներ տարածուած են «ռուսական ազդեցութիւն եւ հպատակութիւն խնդրոյ»: Եւ այս Մէջը փորձանալի միջոց մը կ՚առաջարկէ, որով Ռուսիա կրնայ եղեր տիրել Պուլկարիոյ, ինչպէս տիրած է Ֆինլանտիոյ Մեծ-Դքսութեան, պահելով Պուլկարիոյ ուրոյն Սահմանադրութիւնն, եւ Զարն հռչակելով Մեծ-Դուքս Պուլկարիոյ, ինչպէս է Ֆինլանտիոյ: Ռուս լրագիրք մանաւանդ այս միջոցիս կը վիճաբանին պուլկարական խնդրոյն լուծման այս օրինակ առաջարկութիւններով:

ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ԱՊՍՏԱՄԲՈՒԹԻՒՆ

Ի ՄԱԴՐԻԴ

Ինչպէս հեռագիրն համառօտիւ ծանուցած էր, սեպտ. 19 ի գիշերը քանի մը սպայք եւ 300 զինուորք Մատրիտի մէկ զօրանոցէն դուրս ելան գիշերայն, եւ «Կեցցէ Հանրապետութիւն, Կեցցէ Զօրիլլա», աղաղակելով մայրաքաղաքին մէկ ծայրէն միւսը գացին, իրենց հետ քանի մը հարիւր քաղաքացիներ տանելով: Բայց ուրիշ զօրախմբեր հակառակեցան այս շարժման, եւ կռիւ տեղի ունենալով, ապստամբներն յաղթուեցան: Մատրիտի կառավարիչը Թատրոնն էր երբ ապստամբութեան լուրն իրեն բերին: Զօրավարը գնաց, բան չխօսեցաւ, եւ անմիջապէս դուրս ելնելով, քանի մը գունդեր առած, ապստամբներուն ետեւէն ինկաւ, զորս գտաւ երկաթուղւոյ կայարանի մը մէջ, ուր ապստամբք յաջողեցան կառախմբի մը պետն ստիպելով հարկադրել չուտով ճամբայ ելնելու: Բայց այս կառախմբին ետեւէն երկրորդ մը զրկուելով, ապստամբք բռնուեցան: Քանի մը հաւատարիմ սպայք, ընդ որս հանգուցեալ Թագաւորին սիրելի թիկնապահ զօրավար մը սպաննեցաւ: Ապստամբութեան Թելադրիչ Վիլլաքամբա զօրավարը, վիրաւորեալ, պահուըտած էր ջաղացքի մը մէջ, ուր գտնուելով, Մատրիտ տարուեցաւ: Այս զօրավար ուրիշ անգամ ալ ապստամբած էր, բայց վերջերս ներման արժանացած էր: Մատրիտի կառավարչին բերած զօրքերն, ուրիշ մերձակայ զօրաց հետ միացած, փախստական ապստամբաց ետեւէն ինկան, որոցմէ շատեր անձնատուր եղան: Թէեւ գաւառաց մէջ այս շարժում աւելի սրտայուզութիւն պատճառեց քան ի Մատրիտ, բայց շարժումը գաւառները չտարածուած ցրուեցաւ: Թայմզի թղթակիցը կը պնդէ թէ այս շարժում գլխաւորապէս Մատրիտի Սակարանին քանի մը մեծ շահագիտաց գործն է, որք օր առաջ մեծաքանակ սպանիական արժեթուղթ վաճառած էին, անկման ակնկալութեամբ: Բայց եղելութիւնն իրենց յուսացածին չափ չհաւոր արդիւնք չտուաւ. զի ժողովրդեան վստահութիւնը չխախտեցաւ, եւ արժեթուղթք յոյժ փոքր անկում մը միայն կրեցին: Շարժման պարագլուխք կը վերաբերին ծայրայեղ հանրապետական խմբակին: 18,000,000 բնակչաց եւ 80,000 կանոնաւոր զօրաց մէջէն 3 կամ 500 հոգւոյ ապստամբութիւնն Եւրոպիոյ մէջ եւս մեծ արձագանգ չգտաւ: Բայց այս դժբախտ եղելութիւն օրինակ մ՚եւս է թէ Սպանիոյ համար դեռ չէ փակուած զինուորական ապստամբութեանց դարագլուխը:

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը շաբաթ իրիկուն Իւսկիւտար գնաց եւ կիրակէ առաւօտ պատարագեց Ս. Խաչ եկեղեցին որոյ տօնախմբութիւնն էր. երեկոյին եւս ներկայ գտնուեցաւ Խաչվերացի արարողութեան: Ս. Պատրիարք Հայրը շաբաթ գիշեր Պարտիզպանեան Աւետիս էֆէնտիի տունն հիւրընկալուեցաւ:

Ն. Սրբազնութիւնն երէկ այցելեց Պէրպէրեան եւ Մէզպուրեան վարժարանները. նոյնպէս այցելութիւն տուաւ Ամեն. Խրիմեան Սրբազանի եւ Տիգրանակերտի Նախորդ կուսակալ Վսեմ. Սամիհ փաշայի:

Կը լսենք թէ Աստրախանցի հայ կին մը իւր կենդանութեանը 1000 ռուբլի Երուսաղեմայ եւ 1000 ռուբլի Մշոյ Ս. Կարապետի վանուց կտակեր է:

Պօյաճը-գիւղէն կ՚իմացնեն մեզ թէ կիրակի առաւօտ Արժ. Աշոտ Յակոբ վարդապետ Պատարագ մատուցեր է գիւղին Ս. Երից մանկանց եկեղեցւոյն մէջ: Ս. Խաչի տօնին առթիւ, Բազ. ժողովոյ անդամ Վսեմ. Յակոբ էֆէնտի Ֆրէնկեանի լծակից Տիկին Երանուհի Ֆրէնկեան գիւղին եկեղեցւոյն նուիրած է պատարագուելի ամբողջ զգեստ մը, ճոխ եւ ճարտարաշէն: Յակոբ էֆէնտի Ֆրէնկեան որ յիշեալ եկեղեցւոյ շինութեան գործոյն մէջ կարեւոր բաժին մ՚ունեցած է թէ՛ փոխատուութեամբ եւ թէ՛ նուիրատուութեամբ, այժմ եւս չի խնայեր իւր նուէրներն անոր ներքին պիտոյից եւ սպասուց հայթայթման համար: Նորակառոյց եկեղեցին մեծ մասամբ զուրկ լինելով ներքին զարդերէ, փափագելի է որ Տիկին Ֆրէնկեանի բարեպաշտական օրինակն իւր հետեւողներն ունենայ:

Օրթագիւղի Ս. Հռիփսիմեանց եւ Նեկտարեանց օրիորդաց վարժարանի 27րդ տարւոյ բացումն տեղի կ՚ունենայ այսօր եւ դասախօսութիւնք կ՚սկսին վաղը, չորեքշաբթի:

Խնամակալութիւնն ըստ առաջնոյն ամեն երեքշաբթի օր առաւօտեան ժամը 4էն նիստ ունի, հետեւաբար նոր աշակերտներ տալու փափագող ծնողք պարտին նոյն օրերը նոյն ժամուն ներկայանալ:

ՆԱՄԱԿ ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԲԵՐԱ, 15 սեպ.

Արեւելքի վերջին շաբաթ աւուր թուով հրատարակեալ Ազգային ժողովոյ նիստագրին մէջ ինձ նկատմամբ մի քանի խօսք կարդացի, զորս ուղղել հարկ դատելով, խնդրեմ որ հաճիք ներկայս հրատարակել յառաջիկայ թուով:

Ես ո՛ւ եւ է անձի բան չեմ ըսեր թէ «ծանուցեալ խնդրոյն» մէջ սխալած եմ եւ ո՛չ ալ ներումն խնդրած, ընդհակառակն միշտ իմ համոզումս անփոփոխ պահած եմ. ժամանակն ալ զիմ համոզումս հաստատած է, եւ որ կարեւորն է, հանգուցեալ Ներսէս Պատրիարքն իսկ ի կենդանութեան վերջերս խոստովանած է թէ ես իրաւունք ունէի եւ թէ զինքը խաբած էին. . .

Վստահ եմ թէ իմ վաղեմի մտերիմս բարեկամ Վսեմ. Նուրեան էֆէնտի Արեւելքի հրատարակածին նման յայտարարութիւն մ՚ըրած չլինար ըլլալ յանուն Ազգային ժողովոյ. զի անկարող եմ իւր ծանուցեալ անկեղծութեան եւ ուղղութեան վրայ:

Թ. ՊԷԿ

* *

Պէկեան էֆէնտիի սոյն նամակն հրատարակելու առթիւ, աւելորդ չենք համարիր յայտնել թէ Արեւելք ամենայն ճշդութեամբ հրատարակած էր Ազգ. Ժողովոյ նիստին նկարագրութիւնն, հետեւաբար նամակագրին դիտողութիւնք խմբագրութեանս հետ վերաբերութիւն չունին:

ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐԸ

ԱՅՎԱՆ ՍԷՐԱՅ. — Տ. Գ. Պ. Տ. — Հաճեցէք անյապաղ վարչութեանս հասցնել լրագրոյս բաժանորդագնէն ձեր ունեցած պարտքն:

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՄԵԿՆՈՒՄ
ԷՏԻՄՊԸՐԿԻ ԴՈՒՔՍԻՆ

Էտիմպըրկի Դուքսն ու Կալլէսի Ճորճ Իշխանը՝ ծովային նախարար Հասան փաշայի կողմէ նախաճաշի հրաւիրուած լինելով Ասարը Թէվֆիգէ զրահաւորին մէջ, շաբաթ առաւօտ պալատական կառքերով մեկնեցան Եըլտըզէն, ընկերակցութեամբ Վասսա փաշայի, Ահմէտ փաշայի, Իպրահիմ պէյի, Հագգը պէյի եւ Սըր Ա. Սանտիսընի եւ իջան մինչեւ Ազապ-Գաբուի կամուրջն ուստից Թէրսհանէի մակոյկներով Ասարը Թէվֆիգէ գնացին: Ռոմեղէր մէջ խարսխեալ օսմ. զրահաւորաց նաւաստիք զինուորական բարեւ կեցած էին: Հասան փաշա՝ իւր շուրջն ունենալով ծովային նախարարութեան պաշտօնեաներն ու Ասարը Թէվֆիգէի հրամանատարն ու սպաները, բարձրաստիճան հիւրերն ընդունեց արժանավայել մեծարանօք: Դուքսն ու Իշխանը զրահաւորն այցելելէ եւ նաւաստեաց մարզանքներուն ներկայ գտնուելէ յետոյ, հրաւիրուեցան սեղանի: Սեղանին ներկայ էին, բաց ի Ն. Բարձրութեանց ուղեկիցներէն եւ ծովային նախարարէն, Թէրսհանէի ժողովոյ Նախագահ Հասան փաշա, Նաւահանգստի վերատեսուչ Տիլավէր փաշա, Նաւահանգստի հրամանատար Հասան փաշա, ծովային սպայակոյտի պետ Ֆայիգ պէյ, անգլիական Սըլֆըրտ մարտանաւուն հրամանատարը, Դուքսին հետեւորդք, Սուլթանիէ զրահանաւուն հրամանատար Շէւքի պէյ, Ասարը Թէվֆիգէ զրահաւորին հրամանատար Ահմէտ պէյ, Ֆէթհի-Պիւլէնտի հրամանատար Րիւսթէմ պէյ, Մեսուտիէի հրամանատար Բասիմ պէյ եւ ծովային նախարարի թիկնապահ Օսման պէյ:

Ճաշի ժամանակ, ծովային նուագածուաց խումբն ընտիր կտորներ նուագեց:

Սեղանին վրայ, Էտիմպըրկի Դուքսը խօսք առնելով, գովեց օսմանեան նաւատորմն ու նաւային մարմինն եւ շնորհակալ եղաւ ծովային նախարարէն՝ իրեն եղած փառաւոր ընդունելութեան համար: Հասան փաշա պատասխանեց յոյժ սիրալիր կերպիւ, շնորհակալ լինելով Ն. Բարձրութեանց այն պատւոյն զոր բարեհաճած էին ընել օսմ. նաւատորմին՝ այցելելով զայն, եւ յարեց թէ այս թուական անմոռանալի պիտի մնայ օսմ. նաւատորմին համար:

Միջօրէէն երկու ժամ յետոյ, Դուքսն ու Իշխանն հրաժեշտ առնլով Հասան փաշայէ, իրենց հետեւորդաց հետ դարձեալ Թէրսհանէի նաւակներով Ազապ-Գաբու եկան եւ անտի պալատական կառքերով Եըլտըզ վերադարձան:

*

Ժամը 9ին միջօցները Վեհ. Սուլթանն իւր ներկայութեան ընդունեց Դուքսն ու Իշխանն: Այս ունկնդրութիւն տեւեց իբր երեք քառորդ ժամ եւ յոյժ մտերմական եղաւ: Այս տեսակցութեան միջոցին, Վեհ. Սուլթանը վերստին արտայայտեց այն հաճոյքը զոր զգացած էր իւր Մայրաքաղաքին մէջ տեսնելով զԴուքսն, եւ Ն. Բարձրութիւն շնորհակալ եղաւ Վեհ. Սուլթանին, իւր գտած փառաւոր ու ջերմ ընդունելութեան համար:

Քիչ յետոյ Վեհ. Սուլթանն, առաջնորդութեամբ պալատական բարձրաստիճան պաշտօնատարաց, բաց կառքով Շալէ Քէօշկ գնաց եւ փոխադարձ այցելութիւն տուաւ Էտիմպըրկի Դուքսին եւ Ճորճ Իշխանին: Ն. Վեհափառութիւն բաւական երկար ժամանակ մնաց Ն. Բարձրութեանց քով:

Ժամը 11ին, Դուքսն ու Իշխանը Շալէ Քէօշկէ մեկնեցան պալատական կառքերով եւ նոյն հանդիսիւ, որ կատարուած էր իրենց ժամանման օրը: Առաջին կառքին մէջ բազմած էին Էտիմպըրկի Դուքսը, կայսերազուն Իշխան Մէհմէտ Սէլիմ էֆէնտի, Արտաքին գործոց նախարար Սայիտ փաշա եւ արարողապետ Մունիր փաշա: Երկրորդ կառքին մէջ՝ Ճորճ Իշխանը, անգլ. դեսպան Սըր Ուա. Թօրնթըն, Ահմէտ փաշա եւ Իպրահիմ պէյ. միւս կառքերուն մէջ կը գտնուէին Ն. Բարձրութեանց հետեւորդք եւ Էրթօղրուլ հեծելագնդէն գումարտակ մը զորս շրջապատած էին կառքերը:

Տօլմա-Պաղչէի պալատն առջեւ Դուքսն եւ իւր ուղեկիցք կառքերէն իջնելով, Թէրսհանէի շոգենաւակներով Սըլֆըրտ մարտանաւը գնացին ուր պահ մը հանգիստ առնլէ յետոյ, Բարձր. Սէլիմ էֆէնտի եւ իւր հետեւորդք հրաժեշտ առին Դուքսէն եւ Իշխանէն եւ Տօլմա-Պաղչէ ու անտի Եըլտըզ վերադարձան:

Էտիմպըրկի Դուքսը բաժանման պահուն խնդրեց Սէլիմ էֆէնտիէն որ իւր Օգոստափառ Հօր մատուցանէ իւր եւ Ճորճ Իշխանի խորին երախտագիտութիւնն ու շնորհակալիքն այն մեծարանաց եւ հոգածութեան համար որոց առարկայ եղան իրենց այցելութեան միջոցին: Դուքսն յարեց թէ մայրաքաղաքը քաղցր յիշատակ մը պիտի պահէ իւր գտած այս սիրալիր հիւրընկալութենէն:

Ժամը 12ին, Սըլֆըրտ մարտանաւը խարիսխը վերցուց եւ ուղեւորեցաւ դէպ ի Մարմարա. անգլ. մարտանաւուն կը հետեւէր օսմ. Ֆէվզիէ զրօսանաւն ուր կը գտնուէին Ահմէտ փաշա եւ Հագգը պէյ որք Դուքսին ուղեկցեցան մինչեւ ի Դարդանէլ:

Ահմէտ փաշա եւ Հագգը պէյ երէկ առաւօտ մայրաքաղաք վերադարձան Ֆէվզիէ զրօսանաւով:

Էտիմպըրկի Դուքսը դէպ ի Միտիլլի ուղեւորեցաւ ուր կը գտնուի իւր հրամանատարութեան ներքեւ գտնուող նաւատորմը:

* *

Վեհ. Սուլթանին կողմէ Էտիմպըրկի Դուքսին ու Ճորճ Իշխանին նուիրեալ արեւելեան բազմաթիւ հնութիւններ յատուկ սնտուկներու մէջ դրուած շոգենաւ զրկուեցան շաբաթ օրը: Ն. Վեհափառութիւն՝ Դուքսին ու Իշխանին նուիրեց նմանապէս արաբական երկու ընտիր նժոյգներ որք շաբթուս մէջ Լոնտոն պիտի զրկուին:

Ն. Բարձրութիւնք մեկնելէ առաջ, արժէքաւոր մանր մունր դեղակերտ նիւթեր նուիրած են իրենց ընկերակցող օսմ. պաշտօնատարաց:

* *

Էտիմպըրկի Դուքսն ու Ճորճ Իշխանը շաբաթ առաւօտ Ասարը-Թէվֆիգէ զրահաւորն երթալէ առաջ, այցելեցին Բանկալթիի զինուորական վարժարանը եւ գոհունակութիւն յայտնեցին այդ կարեւոր հաստատութեան բարւոք կազմակերպութեան համար:

* *

Էտիմպըրկի Դուքսն իւր իսկ ձեռօք Սըր Ա. Սանտիսընի նուիրեր է ծխախոտի ոսկի տուփ մը, խնդրելով որ ընդունի զայն իբր յիշատակ. «այս տուփն ես իսկ կը գործածեմ, ըսեր է, եւ ինձ յոյժ սիրելի է այն»: Ն. Բարձրութիւն միանգամայն շնորհակալ եղեր է առ Սըր Ա. Սանտիսըն այն նեղութեան համար զոր յանձն առած էր, իրենց ընկերանալով ամեն ուրեք եւ շնորհաւորեր է զնա արեւելից վրայ իւր ունեցած հմտալից ծանօթութեանց համար:

Վեհ. Սուլթանն եւս անգլ. դեսպանատան առաջին Թարգմանին նուիրած է ծանրագին ընչատուփ մը, որոյ վրայ փորագրուած են Ն. Վեհափառութեան անուան սկզբնատառերն:

ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆՔ
ԵՒ ՊԱՇՏՕՆԱԲԱՇԽՈՒԹԻՒՆՔ

Կայսերական հրամանաւ՝

Պասրայի Տէֆթէրտար անուանեցաւ Մանաստրրի տասանորդական տրոց նախորդ տնօրէն Վասֆի էֆէնտի:

Վանայ Մէքթուպճի Սաատ էֆէնտի նոյն պաշտօնով Պաղտատ փոխադրեցաւ եւ նմա յաջորդեց Պաղտատի Մէքթուպճի Րէֆէթ պէյ:

Պէշնէմիրի Նախկին Գայմագամ Սալիմ էֆէնտի նոյն պաշտօնով Արապկիր փոխադրեցաւ:

Երրորդ կարգի Մէճիտիյէ պատուանշան տրուեցաւ Մէնթէշէլի կառավարիչ Շէրիֆ փաշայի:

Առաջին կարգի Մէճիտիյէ՝ մայրաքաղաքիս հելլենական դեսպանատան նախորդ խորհրդական Պ. Բաբարիկոբուլօյի:

Երրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ նոյն դեսպանատան նախորդ քարտուղար Պ. Մէթաքսասի:

Երկրորդ կարգի Շէֆգաթ՝ անգլիական դեսպանին դստերց՝ Միս. Մարի Կէմբէլ եւ Միս. Ֆրանչիս Թօրնթընի:

Իւլայի աւագին աստիճան տրուեցաւ Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան Թղթակցութեանց դիւանի տնօրէն Սէրվէթ պէյի:

ՐԻԶԱ ՓԱՇԱ

Վեհ. Սուլթանը Վեզիրութեան աստիճան շնորհեց Դաղթականաց Յանձնաժողովոյ Նախագահ Րիզա պէյի:

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

Առողջապահական վարչութիւնը սեպտ. 13/27 թուականաւ հետեւեալ շրջաբերական հեռագիրն ուղղած է իւր կայարանաց.

«Ցամաքային կանոնական քարանթինան, որ կը գործադրուի այժմ, պիտի գործադրուի նաեւ Պալքարիէն եւ Սարտէնիոյ բոլոր նաւահանգիստներէն եկող նաւուց համար, որք սեպտեմ. 10/20էն յետոյ մեկնած են»:

Ռուսական կառավարութիւնը Ս. Ստանիսլաս պատուանշանի առաջին աստիճանը նուիրեց Նաւահանգստի վերատեսուչ Տիլավէր փաշայի:

Երէկ դեսպանաց ընդունելութեան օրը լինելով բոլոր դեսպանք Բ. Դուռը գնացին եւ տեսակցեցան Արտաքին գործոց Նախարարին հետ:

Անգլիական, ֆրանսական, ռուսական, գերմանական եւ աւստրիական դեսպանք տեսակցեցան նաեւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին հետ:

Ընդհանուր Պարտուց վարչութեան կողմէ վերջերս արքունի Փօղհանոցին յանձնուած 50,000 հազար մէճիտիյէները մանր դրամի վերածուելու վրայ են ամենայն փութով եւ շրջաբերութեան պիտի հանուին ի մօտոյ:

Պետրպուրկի օսմ. դեսպան Շաքիր փաշա երէկ Բ. Դուռն երթալով տեսակցեցաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին, Արտաքին գործոց Նախարարին եւ խորհրդական Տաուտ էֆէնտիի հետ: Ի բացակայութեան Շաքիր փաշայի դեսպանատան գործերը կը վարէ նորա խորհրդականը:

Մաճիտ փաշա անցեալ շաբաթ օր Սոֆիայէն մեկներ է Եւրոպիոյ ջերմուկներն երթալու համար:

Կայս. կառավարութեան եւ Աւստրիոյ միջեւ կնքելի առեւտրական դաշնագրոյն համար երկուստեք պատուիրակներ պիտի կարգուին եւ մէկ քանի օրէն բանակցութիւնք պիտի սկսին:

Ծանուցանեն արդէն թէ Պ. Չէմպըրլէյն Աւստրիա, Յունաստան եւ Եգիպտոս այցելելու եկած է: Կ՚ըսուի թէ Թուրքիա եւս պիտի այցելէ:

Այտընի կուսակալութեան օգնական Րագըպ փաշա եւ Շէհրը Զօրի կառավարիչ Ֆէհիմ փաշա իրենց պաշտօնատեղին ուղեւորեցան:

Մուսուլի անգլիական փոխ-հիւպատոս անուանեցաւ Պ. Ճօն Ֆրէտէրիք եւ Սելանիկի ընդհ. հիւպատոս անուանեցաւ Պ. Մաւրօմիխալի: Բ. Դուռն, ըստ սովորութեան, վաւերացուց սոցա պաշտօնները:

Շաբաթ առաւօտ գերմանական [illegible] շոգենաւը Թօփհանէի առջեւ հանեց բաւական քանակութեամբ Քրուբի թնդանօթներ եւ ռազմամթերք:

Պետական Խորհրդոյ մէկ վերջին որոշման համաձայն, Մաքսատանց վարչութիւնն հրաւիրուած է խիստ հսկողութիւն մ՚ընել վաճառականաց ներկայած մանիֆէսթոներուն վրայ, յորս նշանակուած են զրկուած ապրանաց քանակն եւ որակն: Հետեւաբար, ըստ այս որոշման, մանիֆէսթոյին մէջ չյիշատակուած եւ կամ նշանակուածէն աւելի մեծ քանակութիւն ունեցող ամեն ապրանք ապօրինաւոր պիտի նկատուին եւ որոշեալ մաքսատուրքի կրկնապատիկն պիտի ենթարկուին:

Փարիզի օսմ. դեսպան Էսատ փաշա, որ արձակուրդով մայրաքաղաքս կը գտնուի, իւր պաշտօնատեղին պիտի ուղեւորի ի մօտոյ:

Աթէնքի լրագիրք կը ծանուցանեն թէ Հռոմի հելլենական դեսպանատան առաջին քարտուղար Պ. Մէթաքսաս վերստին Կ. Պոլիս պիտի փոխադրուի, իւր նախորդ պաշտօնի գլուխն անցնելու համար:

Այտընէն կը գրեն թէ անցեալ շաբթու Պ. Պ. Մաք Անտրէաս եւ Ֆօրպօի մատուտակի գործարանին մէջ հրդեհ ծագելով, այդ արմատէն 15,000,000 օխա այրեր է: Եղած վնասը կը հաշուուի 15,000 ոսկի, զոր պիտի վճարեն [illegible] ապահովագրական ընկերութիւնք:

Ռումէլիի մաքսատանց խնդիրն օր քան զօր աւելի ծանր երեւոյթ մը կը զգենու Թուրքիոյ վաճառականութեան համար: Ըստ վերջին տեղեկութեանց, Մուսթաֆա-փաշայի մօտ Հապսճէ գիւղին մէջ գտնուող մաքսատան պուլկար պաշտօնեայք 50 0/0 մաքսատուրք կը պահանջեն Թուրքիայէն եկած ամեն ապրանաց վրայ: Ադրիանուպոլսոյ վաճառականք դիմելով քաղաքին մաքսատանց տնօրէն եւ Ռումէլիական մաքսատանց քննիչ Ահմէտ Քեմալ էֆէնտիի, պարզեր են իրաց անհանդուրժելի վիճակն եւ խնդրեր են որ հարկ եղած դիմումն ընէ կայս. կառավարութեան քով: Ահմէտ Քեմալ էֆէնտի Կ. Պոլսոյ անուղղակի տրոց ընդհանուր վարչութեան հաղորդեր է զայս խնդրագիր:

Կայս. կառավարութիւնն որ առեւտրական դաշնագիր չունի Ռումանիոյ հետ, ջնջած է այդ երկիրը [illegible] վաճառք ղրկելու արտօնութիւնն: Հետեւապէս Ռումանիա ղրկուելիք ամեն վաճառք, որ Կ. Պոլսոյ մաքսատանց կը յանձնուի, 8 առ 100 օրինական մաքսատուրքը պարտի վճարել:

Այս տնօրինութիւն գործադրութեան պիտի դրուի 1886 յունվար 15 էն սկսեալ:

Կիւրակէ առաւօտ ժամը 11ի միջոցներն երկրաշարժի սաստիկ ցնցում մ՚զգացուեցաւ մայրաքաղաքիս մէջ, առանց սակայն վնաս պատճառելու:

Նոյն ցնցումնք զգացուեր են նաեւ Իզմիր եւ ի Դարդանէլ:

Սելանիկէն կը գրեն թէ Նաւահանգստին մէջ շարժումը խիստ մեծ է: Գրեթէ ամեն օր հինգ վեց կառավարական փոխադրանաւ կը տեսնուի անդ: Վերջերս 35-40,000 զինուոր կը գտնուէր Սելանիկի շրջակայքը:

Տիարպէքիրի գաւառին պահեստի զօրաց մէկ մասն ի զէն կոչուած է: Դարտանելի Ռէտիֆներն եւս որք ի զէն կոչուած են, զինուորական կրթութիւններ կը կատարեն իրենց տրուելիք հրահանգին սպասելով:

Կիրակի առաւօտ Բէրա, Աղա համամ Թաղն, Աղա փողոցն հրդեհ ծագելով, եօթն փայտաշէն եւ երկու քարուկիր տուներ այրեցան: Ուրիշ քանի մը շէնքեր ալ, մանաւանդ Ջէլիլի փաշայի, Վէրլ էֆէնտիի եւ Պ. Բաքաւորի տուները ծանրապէս վնասուեցան: Հակառակ ամեն կողմէ հասած օգնութեանց, շատ քիչ բան ազատել կարելի եղած է եւ հրկիզեալ ընտանիքները ցաւալի վիճակի մէջ կը գտնուին: Հրդեհի միջոցին Նէջաթ պէյ անուն հարիւրապետ մը վիրաւորուած է:

Կը պատմուի թէ Ջէլիլի փաշա մեծ քաջութեամբ բոցերուն մէջէ մագլցելով իւր տունը ելեր եւ դուստրն ազատեր է մահուան վտանգէ:

Մուտանիայի մէջ երկու յոյն երիտասարդք իսլամական կրօնն ընդունեցին են:

ՕՍՄ. ԹԱՏՐՈՆ ԻՒՍԿԻՒՏԱՐԻ

ԻՒՍԿԻՒՏԱՐ, 14 սեպտ.

Այս շաբաթ գիշեր տեղի ունեցաւ Իւսկիւտարի օսմանեան Թատրոնին մէջ ի նպաստ Իճատիէի երկսեռ վարժարանաց տրուած ներկայացումն, և, որպէս կանխաւ գուշակուած էր, իւր շքով ու կանոնաւորութեամբ լիուլի արժանացաւ ընդհանուրին համակրութեան։ Թատրոնին դուռը վայելչապէս զարդարուած էր բազմաթիւ լապտերներով ու դափնիներով, Սրահն և օթեակներն ամբողջովին լեցուած էին։

Ներկայացումը կատարելապէս յաջողեցաւ, և դերասանք ու դերասանուհիք վարձատրեցան բազմաթիւ գեղեցիկ ծաղկեփունջերով։ Ընդհանուր հասոյթը կը կարծուի լինել իբր 40 ոսկի։

Իճատիէի Թաղայ՚ին վարժարանին տնօրէն Ա. Արնավուտեան էֆէնտի այս յաջողութիւնը կը պարտի Թաղին անձնուէր երիտասարդներէն կազմեալ Մասնախմբին, գլխաւորապէս Պ.Պ. Ա. Զարքեանի, Գ. Կիւրճեանի, Ն. Բաշալեանի, Լ. Շաւարշի, Կ. Նիւզպաշեանի և Լ. Արթինոֆի որ անձնուիրաբար աշխատեցան՝ վարձատրելու համար բազմարդիւն դաստիարակ մը և Թաղին աղքատիկ աշակերտաց և վարժարանին պիտոյքն հոգալու։

ԱԶԴ

ՕՍՄ. ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՈՒՑ ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ

Ռումէլիի երկաթուղեաց արժէթղթոց 100րդ վիճակահանութիւնը տեղի պիտի ունենայ, հրապարակաւ և Օսմ. Կայս. պանքային աջակցութեամբ, Արքունի Փողերանոցին մէջ, յառաջիկայ հինգշաբթի, 30 Սեպտեմբեր (Ն. Տ.) ճիշդ կէսօրին։

Կ. Պոլիս, 15/23 Սեպտ. 1886

ՀԱՎԱՍԻ ՀԵՌԱԳՐԵՐ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԽՆԴԻՐ ԵՒ ԱՆԳԼԻԱ

ԼՈՆՏՈՆ, 25 սեպտ.

Խորհրդարանական նստաշրջանին փակման առթիւ կարդացուած ճառով, Վեհ. Թագուհին կը յայտարարէ թէ Իւր Կառավարութիւն բարեկամական յարաբերութիւններ կը տածէ օտար Տէրութեանց հետ։

Պուլկարիոյ գործոց վրայ խօսելով, Թագուհին կը յայտարարէ թէ ապստամբութեան մը վրայ Աղեքսանդր Իշխան հրաժարած է, և Խնամակալութիւն մը հաստատուած է, և թէ ի Պուլկարիա պաշտօնատարութիւնք կը կատարին ընտրութեան Աղեքսանդր Իշխանի յաջորդին, ըստ Պէրլինի Դաշնագրոյն։

Ն. Վեհափառութիւն կը յայտէ թէ, ի պատասխան սեպտ. 7 Թուով օսմ. շրջաբերականին ի մասին Պուլկարիոյ եղելութեանց, Անգլիա յայտարարած է թէ բնաւ չփոխելի Դաշնագրով Պուլկարիոյ համար երաշխաւորուած պայմաններն, և թէ միւս Տէրութիւնք ևս այս մասին հաւաստիք տուած են Բ. Դրան։

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ

ԶՕՐԱՎԱՐ ՔԱՈՒԼՊԱՐՍ Ի ՍՈՖԻԱ

ՍՈՖԻԱ, 26 սեպտ.

Զօրավար Քաուլպարս, Ռուսիոյ դիւանական նոր գործակալն, ժամանեց ի Սոֆիա։

Ռուսիոյ կուսակիցք ընդառաջ գացին զօրավարին։ Սա յայտարարեց անոնց թէ պուլկար կառավարութիւնը խոհեմութիւն կ՚ընէ մարդ չբանտարկելով՝ և պաշարման վիճակը բառնալով։

Զօրավարը նաև կարծիք յայտնեց թէ նոր Իշխանն ընտրելու պաշտօն ունեցող Մեծ Սոպրանիէին ընտրութիւնը պէտք է յետաձգել, «որովհետև երկիրը տակաւին շատ յուզեալ է»։

Լոնտոն, 27 սեպտ.

Պէրլինէն կը հեռագրեն առ Մօրնինկ Բոսթ թէ Ռումանիոյ Արտ. գործոց նախարար Պ. Ստուրձա որ յատուկ պաշտօնով Վիէննա և Պէրլին գնացած էր, երաշխաւորութիւն ստացեր է անոնց թէ Աւստրիա և Գերմանիա չպիտի հաւանին Պուլկարիոյ գրաւման ի Ռուսաց։

ՆՈՒՊԱՐ ՓԱՇԱ

ՓԱՐԻԶ, 26 սեպտ.

Եգիպտոսի Նախարարապետ Նուպար փաշա երեքշաբթի (այսօր) Փարիզ կը սպասուի, խորհրդակցելու համար Պ. տը Ֆրէսինէի հետ։

ԵԼՄՏԱՑՈՅՑԻ ԽՆԴԻՐՆ Ի ՖՐԱՆՍԱ

ՓԱՐԻԶ, 26 սեպտ.

Ելմտական նախարար Պ. Սատի Քառնոյի հրաժարման լուրն հերքուեցաւ։

ՀՆՏԱԽՏՆ Ի ՀՈՒՆԳԱՐԻԱ

ՎԻԷՆՆԱ, 26 սեպտ.

Երէկ, ի Պուտա-Բէշդա, 44 անձինք բռնուեցան հնտախտէ, որոց 15ը մեռան։

[illegible]

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 16 սեպտ.

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ

Ամս. Լոնտրայի վրայ (պանքայի)		110 1/4
» » »	(վաճառկնի)	109 7/8
» Փարիզի »	(պանքայի)	22 90
» » »	(վաճառկնի)	22 97 1/2

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԷԹՂԹՈՑ

Օսմանեան Քօնսօլիտէ

		Դահեկան
Երէկ երեկոյ գոց. (Միաց. Օ. Յ. Գ. Կ.)		15 10
Օրուայն գոցուելէն վերջը	»	15 10
Բերայի մէջ	»	— —
Առաւօտեան բացուեցաւ	»	15 12
Բարձրագոյն գին	»	15 12
Նուազագոյն »	»	15 12
Կէս օրին		15 12

ԻՍԹԻԳՐԱԶԸ ՏԱԽԻԼԻ

Երէկ երեկոյ		36 10
Այս առաւօտ		36 12
Կէս օր		36 10
Փոխառութիւն 1858) 1862)	Ա. Սէրի	21
» 1860) 1863) 1872)	Բ.	14
» 1865) 1869) 1873)	Գ.	15 12

ԻՒՆԻՖԻԷ Եգիպտական

Երէկ երեկոյ գոցուեցաւ	84
Այս առաւօտ բացուեցաւ Գ. Կ.	84 20
Կէս օրին	84 20

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍ

[illegible] Ջէնէրալ	Գ. Կ.	[illegible]	3 10
[illegible] Ջէնէրալ	Գ. Կ.	[illegible] »	5 27
[illegible]	»	»	4 35
[illegible]	»	»	3 15
[illegible]	»	»	280
[illegible]		[illegible]	34 75
[illegible]		»	—
[illegible]		»	62

Ընթացք դրամոց

Օսմանեան ոսկի	Ղրշ.	100
20 Ֆրանքնոց	»	88
Անգլիական ոսկի	»	110 20
Իմփերիալ	»	90 25
[illegible]	»	51 20
[illegible] թղթադրամ	»	9 25
» արծաթ	»	88 25
Ֆիօրին	»	8 32
Մեճ. արծ. (առաջ.)	»	108 3
[illegible]	»	102 30
[illegible]	»	102 20
[illegible]	»	97 20
[illegible]	»	16 10

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Լոնտոն, 27 Սեպտեմբեր, ժամ 5 վայր. 15 երեկոյ

Անգլ. քոնսոլիտէ	101 1/16
Օսմ. Սէրի Դ. բացուեցաւ	13 11/16
» » » գոցուեցաւ	13 11/16
» » » Ա.	21
» » Բ.	14 1/4
» » Գ.	13 3/8
Օթոման 1871	74 3/4
Փոխառութիւն 1877	87 1/4
Պանք Օթոման	9 3/4
Պաշտպանեալ փոխառ. 1873	98 5/8
Եգիպտական միացեալ (ունիֆիէ)	76 1/4
» առանձ. (բրիվիլէժիէ)	97 7/8
Տայրա Սանիէ	74 3/4
Տօմէնիալ (փոխառ. Ռօչիլտ)	96
Հունգարական պարտաթուղթ 4 0/0	— —
Փոխանակութիւն Փարիզի վրայ	— —

Վիէննա, 27 Սեպտեմբեր, ժամ 4 երեկոյ

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	126
Օսմանեան երկաթուղի	16 50

Փարիզ, 27 Սեպտեմբեր, ժամ 3 վայր. 45 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 4 1/2 0/0	110 12 1/2
» » 3 0/0	82 57 1/2
Օսմանեան քօնսօլիտէ Սէրի Դ. բացուեցաւ	13 90
» » » գոցուեցաւ	13 87 1/2
» » Սէրի Բ.	13 30
» » Գ.	13 80
Օսմանեան երկաթուղեաց	33 50
» [illegible]	— —
Պանք Օթոման	496 25
Կրէտի Լիոնէ	541 25
» Ֆօնսիէ	1393 75
[illegible] Լիոնի	1232 50
Սուէզի ջրանցք	2023 75
Օսմանեան 5 0/0 1877ի	102
Իտալական Ռանթ	100 62 1/2
Եգիպտական միացեալ	386 25
Սպանիական (արտաքին)	62 5/8
[illegible]	343 75
0/0 [illegible]	290
[illegible]	25 29

ԱԶԳԱՅԻՆ ԾԱՆՈՒՑՄՈՒՆՔ

ԿԷՅՎԷ, 9 սեպտ.

Գիւղիս ազգայիններէն Պոլսոյ (աղիւսի) գործարանները աշխատող ազգայինք այս տարի իրենց ազգասիրական ցոյցերը մէջ տալով, փութացին Սոֆիեանի և Ծատրեանի շնորհիւ հանգանակութիւն մը կազմել, որոյ հասոյթը դպրոցիս յատկացուած է և գիւղիս ազգ. դպրոցին համար ևս Արեւելք օրագիրը կ՚ուզղեն։

Ուստի կը խնդրենք որ հրապարակաւ յայտնէք մեր շնորհակալիքն վասն զի տարիներէ յետոյ լրագիր կարդալէ զուրկ էինք։

Կէյվէի Գընճլար գիւղի ազգ. վարժարանի ուսուցիչք,

Ծաղկոցի ուսուցիչք
Ս. Ժամկոչեան
» Յ. Տէրտէրեան
Առժամեայ օգնական Յ. Տոպլեան
» » Ճ. Ալլահեան
Ուսումնարանի
Յ. Թէրզեան
Ա. Մ. Ա.

Հրատարակուեցաւ Աբիկեան Միհրան էֆէնտիի երեքլեզուեան ԲԱՌԱՐԱՆի ինններորդ տետրն։

ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

[illegible]

ԿԱՐԻՆ 8 Սեպտեմբեր

Կարնոյ բանտարկեալներէն երեքը, որք տակաւին բանտը կը մնային, և որք իբր գլխաւորք նկատուելով՝ 1834 տարւոյ Ներման առթիւ դուրս թողուած էին, այս անգամ անոնք ալ ներման արժանացան Պայրամէ առաջ Սրբազան Պատրիարքի հեռագիրը տուած էր զայս աւետիս, սակայն պաշտօնական հեռագիրը միայն Պայրամի վեցերորդ օրը հասաւ, կ՚երևի թէ պաշտօնատանց փակմանէն խափանելով։ Հեռագիրը Ներքին գործոց նախարարութեան կողմանէ ուղղուած էր կուսակալին, և այս պատճառաւ օր մը ևս յետաձգուեցաւ բանտարկելոց արձակումը մինչև որ Արդարութեան գործոց նախարարին ալ հարցուի։

Վերջապէս չորեքշաբթի, անցեալ ?ին, երեք բանտարկեալք Խաչատուր Կէրէքցեան, Յակոբ Իզմիրլեան և Յովհաննէս Աստուածատուրեան, ընդհանուր դատախազ Ռէուֆ պէյի առաջնորդութեամբ, Վսեմ. Կուսակալի առջև հանուեցան, որ հաղորդեց կայսերական շնորհն, սիրալիր խրատական խօսքեր ուղղեց՝ և անմիջապէս ոստիկանաց հսկողութենէն արձակեց զանոնք։ Ժամը գրեթէ 9 էր։

Նախահոգ զգուշութեամբ Կուսակալին և Առաջնորդին բազմութեան խռնուիլը արգիլուած էր, ուստի ազատօրէն ուղղակի եկեղեցի իջան և Ս. Տաճարին ուխտ ընելէ յետոյ առաջնորդարան եկան և անկէ բարեկամաց և ազգականաց ընկերակցութեամբ գնացին իրենց տուները։

Արձակման լուրը նոյն երեկոյ հաղորդուեցաւ Ամեն. Ս. Պատրիարքին և շնորհակալութեան հեռագիրներ յղուեցան Պալատան առաջին քարտուղարութեան և Ներքին գործոց նախարարութեան։ Այն օրէ ի վեր արձակելոց տուները լի են այցելուներով, և կիրակի հանդիսաւոր բարեմաղթութիւններ պիտի կատարուին վասն կենաց Օգոստ. Կայսեր։

—Անցեալ կիրակի ալ յատուկ Թափօրով և աղօթքներով Ս. Միւռոնի հանդէս մը կատարուեցաւ մեր եկեղեցւոյն մէջ. Ժողովուրդը սաստիկ յուզեալ էր այդ սրտաշարժ հանդէսէն։ Միւռոնի սափորներն ալ հաւատացելոց համբոյրին դրուեցան կիրակի և երկուշաբթի օրերը։

—Չորրորդ բանակի կայսերական քննիչ միւշիր Նուսրէթ փաշա, որ իբր երկու ամիսէ հետէ այս տեղ էր, այսօր կը մեկնի յԵրզնկա, և անկէ պիտի շրջի զօրանիստական կեդրոնները ի Խարբերդ, Տիարպէքիր, Մուշ, Բաղէշ, Վան, և գուցէ ևս ի Սեբաստիա. Կ՚ըսուի թէ մինչև հինգ ամիս ևս այս կողմերը պիտի մնայ։

—Նախկին կեդրոնական կառավարիչ Արապզատէ Ալի Րիզա էֆէնտի, բնիկ Կարնեցի, անցեալ օր մեկնեցաւ ի Կ. Պոլիս։

—Ռուսական Ընդհանուր հիւպատոս Զօրավար Տէննէթ նոյն օր մեկնեցաւ յԵրզնկա, ուստի պտոյտ մը պիտի ընէ ի Կամախ, Ակն, Արաբկիր և Խարբերդ։

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆՔ

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի

ՅՈՅՑ ԳՈՐԾԱՒՈՐԱՑ Ի ՊՈՍԹՈՆ

ՊՈՍԹԸՆ, սեպտ. 4

Պոսթոն քաղաքի և շրջակայից ընդհանուր արհեստաւորաց ընկերութիւնք ահարկու ցոյց մ՚ըրին երկու օր առաջ։ Սեպտեմ. ամսոյ վեցերորդ երկուշաբթի օրն ընդհանուր գործաւորաց արձակուրդ եղաւ յիշեալ քաղաքին մէջ. բազմաթիւ գործարաններ յօժարակամ խոստացած էին գործաւորաց օրականները վճարել առանց աշխատելու իսկ, հետևապէս 10էն մինչև 16,000 արհեստաւորք թափօր մը կազմեցին քաղաքին ամենէն գեղեցիկ պողոտաներէ միոյն մէջ։ Պոսթոն քաղքին հարիւր հազարի մօտ գործաւոր արհեստաւոր ունի երկու սեռէ, որոց միայն մի փոքրիկ մասը Թափօրին մասնակցելուն սա պատճառը ցոյց կը տրուի թէ առաւօտեան ժամը 9էն մինչև երեկոյեան ժամը 4 փողոցները շրջել և այն ալ ջերմութեան 100ի մօտ աստիճանի ներքև, ոչ թէ միայն կանանց կազմութեանը չէր համաձայներ, այլ և արանց մէջ իսկ շատեր նախամեծար համարեցին իրենց ընտանեաց քով մնալ և հանգչիլ փոխանակ չարչարուելու. այսու ամենայնիւ անվարժ աչքերու համար տասը կամ տասնևհինգ հազար խաղաղիկ արհեստաւորաց Թափօրն ալ փոքր բան մը չէր, որ յոյժ մեծ տպաւորութիւն ըրաւ ներկայից վրայ։ Մէն մի արհեստական ընկերութիւն գունդ գունդ և նուագարաններու առաջնորդութեամբ դրօշակ պարզած կ՚անցնէին, հարիւր հազարներով հանդիսատեսաց առջևէն։ Դրօշակները շատ հետաքրքրական խօսքեր կը կրէին, օրինակի համար, պատի Թուղթ փակցնողաց դրօշը կ՚ըսէր «Հասարակապետութեան ամենալաւ արտադրութիւնն իւր քաղաքացիքն են»։ Ուրիշ դրօշ մը կ՚ըսէր. «Դրամատիրաց ընկերութիւնք հոգի չունին, մեք ունինք»։ Ուրիշ մը. «Աշխատութեան հաւասար վարձք»։ «Բաժնեթուղթերու առևտուրը խաղամոլութիւն է»։ «Մինչև ցնոր կարգադրութիւն, լաւագոյն վարձք և նուազ աշխատութիւն»։ «Խաղաղութիւն, ոչ թէ պատերազմ. եղբայրութիւն ոչ թէ գործադուլ»։ «Մեր երեսփոխանաց հաստատած օրէնքները կը յարգեմք, այլ կը պահանջեմք խորութիւն չդնել մեր և դրամատիրաց միջև»։ «Թէյը 1776ին իսկ կայծն 1886ին [illegible] կ՚ընենք»։ «Աշխատութեան ժամերն [illegible] իջուցէք»։ Պօսթըն Հէրալտ լրագրոյ գրաշարաց դրօշը կ՚ըսէր. «Այն արհեստն, որ ընդհանուր աշխարհի ընթացքն յեղափոխեց, գործաւոր դասուն արդարութիւն կը պահանջէ»։ Ասոր ներքև կ՚ըսէր. «Բարեկամ Ժողովրդեան, Թշնամի բռնաւորաց»։ Գլանիկ շինողներուն դրօշը կ՚ըսէր. «Ութը ժամ աշխատելով աւելի բարեբաստիկ եմք»։ Հիւսներուն դրօշը կ՚ըսէր. «Աշխատութիւնը կ՚իշխէ, և անպատճառ ութը ժամ աշխատիլ կը պահանջեմք»։ «Քաղաքական ազատութիւն 1776ին, ճարտարարուեստական ազատութիւն 1886ին»։ «Կը սերմանեմք որպէս զի մեր սերունդը քաղէ նորա պտուղը»։ «Մեր քաղաքին կենացը ջուր խմէ» կ՚ըսէր ուրիշ մը։ Թափօրի ամենէն վայելուչ գունդը սափրիչներունն էր. գրեթէ համազգեստ հագած և պարկեշտութեամբ կատարեցին իրենց մասը։ Գործարանատեարց շատերն ամէն դիւրութիւն ընծայած էին իրենց գործաւորաց, ձիեր, կառքեր և սայլեր փոխ տալով անոնց. դրօշակներու ծախքերն և նուագածուաց վարձքերն եւ այլ ծախսերն հոգացուած էին թէ՛ ընկերութեանց և թէ՛ գործարանատեարց կողմանէ։ Դիտելի է, կ՚ըսէ Պօսթըն Հէրալտ, թէ «և ոչ մի վէճ կամ գինեմոլութիւն տեղի չունեցաւ այն օր. սա պատճառաւ թէ քաղաքիս գործաւորք ընդհանրապէս պարկեշտ, խոհուն և ուսեալ անձինք են ինչպէս որ իրենց հետ աղերսութիւն ունեցողը իսկ ստիպուած են խոստովանիլ»։ Վերջապէս երկրին զանազան կողմերը ժամանակէ մ՚ի վեր հանդէս եղած յեղափոխական ցոյցերու հետ բաղդատելով արդարև շատ խաղաղ և օրինաւոր եղաւ Պոսթոնի արհեստաւորաց ցոյցն որոյ նպատակն էր ցոյց տալ ժողովրդեան և իշխանութեանց թէ ընդհանուր արհեստաւորք միաբանած են իւրեանց պահանջներու ստացման ջանքերու մասին, և իւրեանց քուէներովն պիտի ստանան զանոնք յառաջիկայ ընտրութեանց ժամանակ։

Մ. ԹՕՓՀԱՆԷԼԵԱՆ

ԶԱՆԱԶԱՆՔ

ՏԱՐՕՐԻՆԱԿ ՊԱՅՄԱՆԱԳԻՐ ՄԸ

Պ. Բօլ Մ..., հաշուակալ Պ. Ատոլֆ Ժ...ի քով, գինւոյ վաճառական Բաբիլի ձախ եզերքին շրջանակներէն միոյն մէջ, ժամանակէ մ՚ի վեր նշմարած էր որ իւր կինն անհաւատարիմ կը գտնուէր իրեն և պէտք եղածէն աւելի սերտ յարաբերութիւններ հաստատած էր իւր վարպետին հետ։ Սակայն տարտամ ու անստոյգ կասկածներ ու նշաններ միայն ունէր, երբ երիկուն մը յանկարծակի մտնելով վաճառականին սրահն, այնքան ջերմ խօսակցութեան մէջ գտաւ զայն իւր կնոջ հետ, որ չուզեց արգելք լինել, եւ քաշուեցաւ դուռը գոցելով, գնաց նստեցաւ իւր մայրենոյն առջև, և յաջորդ օրերն իւր գործը շարունակեց ըստ սովորականին, առանց բան մ՚ըսելու։ Սակայն առաւօտ մը, իւր վարպետին հաշուեցուցակ մը ստորագրել տալէ յետոյ, Մ... ընտանեբար ծխելով անոր ուսն ըսաւ. «Պարոն Ժ..., ձեր կինն իմ տարփուհին է։»

Վաճառականը տեղէն կը ցատկէ, կ՚ուզէ բողոքել, սակայն Մ... կը կեցնէ զայն. կ՚ըսէ թէ յոյժ օրինաւոր փոխարինութիւն մ՚է այս, և կը յիշեցնէ իւր վարպետին, որ ապուշ ապուշ երեսը կը նայէր, ամառնային այն երիկունն յորում մտերմութեամբ կը տեսակցէր Տիկին Մ...ի հետ։ Այս տեսակ գործի մը վրայ աղմուկ հանելը դայթակղութիւն յարուցանել է, և ընդհանուրին ծաղուն առարկայ լինել։ Ամէն ինչ անուշ տեղը կապելու հնարը կայ, և հաշուակալը վաճառականին կը ներկայէ օրինաւոր պայմանագիր մը որով երկու ամուսինք կը փոխանակեն իրենց կիները։ Քիչ մը վարանելէ յետոյ, Ժ... կ՚ընդունի և կ՚ստորագրէ։ Երկու կանայք կը հաւանին և երկու ամսու չափ ոչինչ կը խանգարէ երկու նոր ընտանեաց խաղաղութիւնը։

Սակայն մարդ ամէն բանէ կը ձանձրանայ, նոյն իսկ այլոց կիներէն։ Եւ այս բանս պատահեցաւ վաճառականին։ Պէտք է ըսել սակայն թէ Տիկին Մ... քառսունին մօտեցած հուժկու կին մ՚է, մայր ութն զաւակաց, մինչդեռ Տիկին Ժ..., բարեբաստիկ հաշուակալին նոր ընկերուհին, վայելչակազմ և սիրուն մանկամարդուհի մ՚է քսանևվեցամեայ։

Հետևաբար, քանի մը շաբաթէ յետոյ, վաճառականն առաջարկեց ջնջել պայմանագիրն և երբոր վերադառնալ իրենց նախկին վիճակին մէջ։ Մ... կը մերժէ, ինչպէս և կանայք։ Այն ատեն վաճառականը, պայմանագիրը բռնաբարելով և առանց կանխաւ լուր տալու, Թաղին ոստիկանապետին կ՚ուղղէ շնութեան բողոքագիր մը ընդդէմ իւր կնոջ։ Հետևեալ օրն, առաւօտեան ժամ չորսին, ոստիկանական քննութիւն կը լինի հաշուակալին տանը։ Անոր սենեկին մէջ կը գտնեն զՏիկին Ժ..., որ հանդարտ կեանք մը կը վարէր՝ պայմանագրոյն յենլով։ Մ... կը բողոքէ, զարմացած իւր վարպետին անխոստմնապահութենէն։ Ինքզինքն արդարացնելու համար, ոստիկանապետին կը ցուցնէ նշանաւոր պայմանագիրը, զոր կը հանէ երկաթեայ արկղէ մը։ Պայմանագրին մէջ բան մը պակաս չէր, ոչ ալ օրինակի բացատրութիւններն, «Ես, մարմնով և մտքով առողջ, ևլն»։

Ոստիկանապետը չէ յաջողած հասկցնել Մ...ի թէ այսու հանդերձ ինք պարտէր շնութեան ակներև յանցանքն արձանագրել իւր տեղեկագրին մէջ։

Հաշուակալն ի մօտոյ Պատժական ատեանին առջև պիտի ելնէ շնութեան յանցանօք։ Սակայն դատարանին առջեւ պիտի հանէ փոխանակութեան օրինաւոր պայմանագիրն, ստորագրեալ Ժ.....էն։ Կը յուսայ թէ դատաւորք անպատճառ պիտի արձակեն զինքը, կանխաւ գործածել յետոյ պայմանագրոյ միւս կողման անհաւատարմութիւնն, և թէ պիտի հրամայեն պայմանագրին գործադրութիւնը, զոր կանայք ևս կը պահանջեն բարձրաղաղակ։

ԱՆՆԱՄՑԻ ԴԻՒՑԱԶՆ ՄԸ

Ռէբիւպլիք Ֆրանսէզի Թոնքինի Թղթակիցը կը հաւաստէ թէ աննամական ցեղը բնաւ չունի այն ստորնութիւնն և ազգային նկարագրի պակասութիւնն, որպէս սովոր են կարծել եւրոպական ազգեր։ Ինչ որ դիտողին աչքին կը զարնէ ամենէն առաջ, այն անձուկ համբերատարութիւնն է, որ կը միացնէ ամէն Թոնքինցիներն առանց բացառութեան։ Այդ համբերատարութիւն վայրագ հանգամանք մ՚ունի և երբէք չը թուլնար։ Ամենէն ստակալի տանջանքներն անկարող են այդ մարդոց, թէ՛ այր և թէ՛ կին, բերնէն խլել ամենադոյզն մատնութիւն մը։ Անոնցմէ ոմանք հայրենասիրութիւնը կը տանին մինչև դիւցազնութիւն։

Այս պարագայիս մէջ կը գտնուի բարձրաստիճան մանտարին մը, որ երկու տարի առաջ հիւրընկալուած էր ֆրանսական գործակատարին տունը։ Ճաշէն յետոյ, երբ թէյ կը խմէին, գործակատարն ստացաւ մատնութեան գիր մը Աննամցի մանտարինին դէմ։ Իբր վկայութիւն, այս գրոյն կցուած էր շրջաբերական մը որով այս վերջինն ապստամբութիւն մը կը կազմակերպէր։

Հետևեալ խօսակցութիւնն սկսաւ.

—Քու կարծիքովդ, հարցուց գործակատարն, ինչ պատժոյ արժանի է մանտարին մը որ անձնուիրութիւն կը կեղծէ առ Ֆրանսա, որ Ֆրանսացւոց ասպընջականութիւնը կը վայելէ և ապստամբութիւն կը քարոզէ ընդդէմ անոնց։

—Մահու, առանց բացառութեան։

—Կը ճանչնա՞ք այս ստորագրութիւնն։

—Այո, իմս է. եթէ կ՚ուզէք, գլխատումը վաղն առաւօտ լինի։ Բան մը միայն կը խնդրեմ, [illegible] մէջ տարուիլ։ Մանտարին մը երբէք հետիոտն չերևիր։

Եւ շարունակեց խմել իւր թէյն, ուրիշ բանի վրայ խօսեցաւ, գործակատարին ապարանաց մէջ նոյնչափ հանդարտ քունով, [illegible] գնաց նոյն հանդարտութեամբ և շաքարեղէնի կտոր մը կերաւ մինչև գերագոյն վայրկեանն, հրաժեշտի ժպիտներ բաշխելով անոնց զորս կը ճանչէր ներկայից մէջ։

Հին պատմութեան մէջ շատ քիչ կրնանք գտնել աւելի ազնիւ դիւցազնութիւն մը։

ՇԱՀԱՒՈՐ ԱԶԴ

ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ
ՌՈՒՄԷԼԻԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԵԱՑ

Յառաջիկայ 1886 ըստ Եւր. հոկտ. 1ին այսինքն սեպտ. 20ին, սոյն վիճակահանութեան 100 երորդը տեղի պիտի ունենայ Արքունի Փողերանոցին մէջ, և 500 Թիւեր պիտի շահին։ Առաջին պարգևն է՝

300,000 և երկրորդը 25,000 Փր.

Ասոնցմէ զատ 48 Թիւեր ևս այլ և այլ մեծ պարգևներ՝ իսկ մնացեալ 450 Թիւերը 400 ական Փրնք. պիտի շահին։

Վերոյիշեալ գումարները կարելի է շահիլ [illegible] 7 1/2 դահեկան վճարելով, բաւ է որ բաղդն օգնէ։

Շահելի գումարին ամբողջն ստանալու համար իւրաքանչիւր տոմսի վճարելու է 7 ու կէս, կէսն ստանալու համար 5՝ և մէկ չորրորդին 3 դահեկան. Կան նաև 25 հատը մէկտեղ, միայն մէկ ՉՈՐՐՈՐԴԸ շահելու իրաւունք ունեցող բաղդատոմսեր՝ զորս ունեցողք 25 հատ զատ զատ Թիւերու տէր կը համարուին և որոց գինն է 37 1/2 դահ.։

Գաւառներէն հնչուն դրամի տեղ փոստ ալ կ՚ընդունուի։ Այժմէն դիմել առ

ՄԱՐԳԱՐ Յ. ԳՈՒԼԱԳՍԸԶԵԱՆ
Ղալաթիա, կամուրջի գլուխ, Թիւ 33

ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԴ

Ռումէլիի Երկաթուղեաց 100դ վիճակահանութիւնն այս անգամ Արքունի Փողերանոցին մէջ հրապարակաւ պիտի քաշուի ըստ Եւրոպացւոց հոկտեմբեր 1ին (20 սեպտ. ըստ Յունաց)։ Ամբողջ պարգև ստացող մէն մի տոմսը 5 դրշ. կը ծախուի դրամատունս. Նաև հանրածանօթ մեծ պարգևներ ունեցող Պրունսվիքի 4դ կարգն ըստ Յունաց սեպտ. 15ին ու 16ին ու Համպուրկի 6դ կարգինը նոյնպէս սեպտ. 17ին ու 18ին պիտի քաշուին։

Պրունսվիքի 18ը 64 ու Համպուրկի 18դը 75 դրուշ ոսկեգնով. նաև ամէն տեսակ Եւրոպական արժեթղթերու առուծախն ու Եւրոպական պարգևաւոր արժեթղթերուն սկիզբէն մինչև վերջին քաշուած վիճակահանութեանց Թիւերը պաշտօնական ցուցակներէն քննելով՝ շահած գումարներնին անմիջապէս կը վճարուին։ Գաւառներէ փոխարժէքնին միասին խրկուած յանձնարարութիւններն անմիջապէս կը գործադրուին։

Դիմել ի Ղալաթիա Բօմոնթի խանի դիմացը Թիւ 9, առ

Ղ. Փ. ՋՕԲՈՒՐԵԱՆ

ԱԶԴ

Կը ծանուցուի հասարակութեան թէ սեպտ. 30 ին հինգշաբթի օր տեղի պիտի ունենայ Ռումէլիի երկաթուղեաց արժէթղթոց վիճակահանութիւնը։

500 Թիւեր պիտի շահին հետևեալ կերպիւ

ՄԵԾ ԲԱԺԻՆ	300,000	Փրանք
1 Բաժին	25,000	»
2 »	10,000	»
6 »	2,000	»
12 »	1,250	»
28 »	1,000	»
450 »	400	»

Դրամատունս կը վաճառէ բուն արժէթղթեր Պորսայի գնով ինչպէս և բաժիններ որք իրաւունք ունին շահուց մէկ հինգերորդին հետևեալ կերպիւ.

100 Թիւ	150 դրուշի
50 »	75 »
25 »	37 1/2 »
10 »	15 »
5 »	7 1/2 »

Շահուց ամբողջութեան իրաւունք ունեցող մէկ տոմսին գինն է 7 1/2, կէսինը 5 և քառորդինը 3։

Այն անձինք որ կ՚ուզեն այս տոմսերէն գնել՝ իրենց բաղդը փորձելու համար, պարտին ժամանակին դիմել դրամատունս։ Գաւառներէն եկած պատուէրներուն հետ պէտք է ղրկել նաև փոխարժէքը դրամով, պանքատոմսով, [illegible], չէքով, նամակադրոշմով ևլն։

Դրկել առ Ժ. Տ. ՄԱՆԷԹՈՒՅ
Ղալաթիա, Փոմփոն խան Թիւ 28

ԻԼԱՆ

ՇԻՐՔԷԹԸ ԽԱՅՐԻՅԷ

Շիրքէթը Խայրիէնին Խասքէօյ Թամիրաթ մահալլինտէ Թէրաքիւմ իթմիշ օլան նուխաս վէ բիրինճ խուրտալէրի պիլ միւզայէտէ ֆիրուխթ օլունաճաղընտան, խըթիփայա Թալիպ օլանլար մահալլի մէզքիւրէ կէլիպ [illegible] խուրտալէրի մուայէնէ [illegible] Շիրքէթը մէրքէզին [illegible] մէճլիսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

15 էյլուլ 1886

ԻԼԱՆ

ՕՐՄԱՆ ՎԷ ՄԷԱՏԻՆ ՄԷՃԼԻՍԻ

Պուլկար տաղը մատէնը Հիւմայունի հասըլաթընտան օլարագ պիլվիրուս էվվէլճէ միւզայէտէյէ վազ օլունան մալըմ էլ միգտար կիւմիւշլիւ [illegible] 27 բարա 30 սանթիմին Թալիպի զուհուր էթմիշ [illegible] Օրման վէ Մէատին մէճլիսինէ միւրաճաաթ [illegible] օլարագ իլան օլունուր։

12 էյլուլ 302

ԻԼԱՆ

ՊԱԲԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Նամլըս վէ միւհիմմաթ [illegible] վէ հիւճճաճըն ազիմէթ վէ աւտէթլէրինտէ Ալնի զիրքայէ [illegible] օլան ասաքիրի շահանէ իչիւն սէնէյի հալիյէ [illegible] օլարագ [illegible] մէվքի [illegible] — էթ վէ չէքէրին էքի սէվըզ — էրզին եւիզ օն պէչ — պուղտէյը սատէնին տէօրթ եւիզ ալթմըշ — թուզուն քէրէզ — սողանըն օթուզ — զէյթինին էշէ, վէ սապուն վէ եումուրթա եուզ էլլի — դաւուլեանըն տոգսան պէշ — նօհուտըն ալթմըշ — գալըն սէքսէն պէշ — պէքմէզին տոգսան — զէյթունըն եուզ եւզ պէշ — հաշանըն օն պէշ — քէօմիւրին եւզ պէշ — չալըլըն էլլի պէչ փարայա Թալիպի զուհուր էթմիշ օլմաղընլա Թալիպ օլանլարըն [illegible] Թալիփ օլանլարըն [illegible] իլան օլունուր։

15 էյլուլ 1886

1—3

ԻԼԱՆ

ՊԱԲԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Նիզամիյէ էլպիսէ անպարընա չալըշմագ [illegible] օլունան [illegible] միւնագասայա [illegible] էվվէլճէ իլան օլունան եվմի մէզքիւրտէ [illegible] միւնագասայա [illegible] Թալիպ օլանլարըն [illegible] եվմի մէզքիւրտէ [illegible] իլան օլունուր։

13 էյլուլ 1886

1—3

ՖՐԱՆԿՕ-ՀՕՆԿՐՈՒԱԶ

ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԵԱՆ ՊԻՒՏԱՓԷՍԹԻ

ՀԱՆԴԵՐՁ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԵԱՄԲ

Արտօնեալ դրամագլուխ	20,000,000
Գանձեալ »	10,000,000
Մահուան արկածից դէմ պահեստի	10,000,000

Արեւելից Տնօրէն. Մ. Լօժէն Բարաքօր
» լիազօր գործակալ. Մ. Նազարէթ Եագըճեան

Ֆրանքօ-Հունգարական կենաց անանուն ընկերութիւնը խիստ դիւրամատչելի պայմաններով մահուան դէմ ապահովութիւններ կ'ընդունի, նոյնպէս փոքր տղայոց և աղջկանց ի չափահասութեան վճարելի պայմանաւ :

Ամէնքդ կը համարինք բաւել թէ ամէն ընտանեաց և զաւակաց տէր անձանց իբր նախրական պարտականութիւն մ'է տարեկան փոքրիկ զոհողութեամբ մը իւր կեանքն և իւր զաւակաց ապագան ապահովել. կամ ի ծերութեան օրերու և կամ յետ մահու իւր սիրելի կինն և զաւակունքը աղքատութեան սոսկալի ճիրաններէն հեռի պահելու համար. ուստի արգոյ հասարակութեան լուրջ ուշադրութիւնը կը հրաւիրեմք Ֆրանքօ-Հունգարական ընկերութեան շահաւէտ պայմաններուն և վիճակահանութեան մասնաւոր առաւելութիւններուն որ մէն մի տարի Պիւտափէշթի մէջ ի ներկայութեան կայսերական պաշտօնէից տեղի կունենան, մէն մի շահող թիւ 100 անգլիական ոսկի շահելու պայմանաւ :

Աւելի ընդարձակ և կարեւոր տեղեկութիւններ ստանալու համար պէտք է դիմել առ վարչութիւն :

Ամէն լեզուէ յայտարարութիւնք ձրի կը տրուին :

Օրին.—30 տարու անձ մը տարին մի անգամ 4 ½ ոսկի տալով 200 անգլիական ոսկիի ապագայ մը պատրաստած կըլլայ իւր ընտանեաց Եւն. Եւն :

Փափաքողք ազատ են ընկերութեանս պատուաւորութեան և հաստատութեան մասին տեղեկութիւն առնալ Եւրոպիոյ մեծ դրամատուններէն :

Ն. ԹԷՕՏՈՐԻՏԷՍ

ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ԴԵՂԱՐԱՆ

ՀԻՄՆԵԱԼ 1859 ԻՆ

244, Բեռայի Մեծ փողոց, 244

Կալաթա-Սէրայի ոստիկանատան դէմ առ դէմ

Այս առաջնակարգ հաստատութիւնը վաղուց ծանօթ է մայրաքաղաքիս բժշկաց և հասարակութեան՝ իւր դեղերուն լաւ պատրաստութեամբ և արտադրութեանց ընտիր տեսակով :

Բաւ է ուրեմն նշանակել թէ Կեդրոնական դեղարանն՝ իւր համբաւը գիտութեանց յառաջդիմութեան մակարդակին հաւասար պահելու համար՝ Եւրոպայէն կ'ստանայ ամէն նոր մասնաճիւղ-երկիրներէն և դեղերն որք արդար յաջողութիւն մը վաստըկած և մայրաքաղաքիս Բժշկական Ժողովոյն հաւանութեան արժանացած են :

ԴԵՂԱՐԱՆԸ ԲԱՑ Է ԳԻՇԵՐՆԵՐՆ

ամէն ժամ և պաշտօնեայք միշտ պատրաստ են հասարակութեան տրամադրութեան ներքեւ դնելու իրենք զիրենք, թէ՛ գիշերն և թէ՛ ցերեկն :

ՄԻՍԻՍ Ս. Ա. ԱԼԼԷՆԻՆ

ԱՇԽԱՐՀԱՆՇԱՆՕԹ ՄԱԶ. ՆՈՐՈԳԻՉԸ

(MRS. S. A. ALLEN'S WORLD'S HAIR RESTORER.)

Ճերմակ ինկած մազերուն գոյն, փրփուր ու գեղ կուտայ : Կը նորոգէ անոր կեանքը, ոյժը և աճումը : Գլխու թեփը շուտ մը աներեւոյթ կ'ընէ : Իր անուշ հոտը առատ է ու հեշտալի :

" Մէկ շիշը կը բաւէ :" Այդ փորձը ունեցան ամէնքը որոնց մոխրագունած մազերը իրենց բնական գոյնին դարձան, և ճաղատ տեղերը մազով ծածկուեցան : Ներկ չէ, և ամենեւին վնաս մը չըներ : Թէ որ կ'ուզես թարմ մազ ունենալ և բոլոր կենացդ մէջ պահել, առանց ուշանալու շիշ մը ստացիր Միսիս Ս. Ա. Ալլէնի Աշխարհական մազի նորոգողէն. (MRS. S. A. ALLEN'S WORLD'S HAIR RESTORER.)

Գլխաւոր մթերանոցը Լոնտոն է (114 and 116, Southampton Row). Նոյնպէս Բարիզ ու Նիւ Եօրք : Կըվաճառուի ամէն սափրիչներու, անոյշ իւղագործներու և անգղիացի դեղագործներու քով :

Կը գտնուի Ն. և Ժ. Գանզիւք եղբարց բրիտանական դեղարանն, Բերա, Մեծ փողոց. Էտմոնտ Գարուանա, Անգլիական մթերանոց, Եւ. քաէ.ք Գալաթըրըմ. և Իգնատ Լագանտէլլա, 433, Բերա Մեծ փողոց :

ՈՒՂՂԱԿԻ ՎԱՃԱՌՈՒՄՆ ԱՐՏԱԴՐԻՉԷՆ ՍՊԱՌՈՂԻՆ

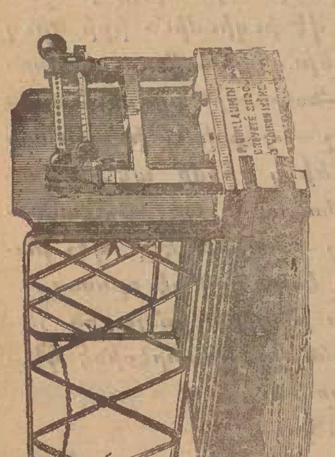

Դրամարկղ
Պատին մէջ գրուելիք արկղ
Առձեռն արկղիկ
Կահաձև դրամարկղ
Ապահովութեան նկուղներու գաներ և փականքներ
Ամենազգի կղպեններ
Զամ և կշիռ
Առձեռն տառանոց
Տառանոցով կնիք՝ կառաց, անասնոց եւն կնքման համար
Ընդօրինակութեան մամուլք

ՏԱՐԱԶԱԳՈՐԾՈՒԹԻՒՆ

Բ. ԿԻՑՈՄԷՆԻ

Արտօնեալ քործարանատէր
ի Վուտաոն (Իզէր)
Ֆրանսա

Պատկերազարդ ցուցակը ձրիաբար կը ղրկուի երբ նամակաւ ուղղուի Խաչէոն Էճէնեանին, ներկայացուցիչ վաճառատան Արեւելից, Քարաքէօյ, Տէլիրմէն խան, Կ. Պոլիս :

ՆԻՒԲՕՍԻՏ, ԴԵՂԹԱՓ ԸՆԴԴԷՄ ԾԽԱԽՈՏԻ

ԳՈՒԻՆ

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ

ՌԻՒԱՅԸՆՍ

Տոկային ապահովագրութիւն : —Դիմել առ գործակատարն ընկերութեան, Գ. Ժ. Վ. Ուիթոլ, Ուիթոլ խան Պաղչէ-գարու Պոլիս. կամ Ղալաթիա Մէրթէգպանի փողոց Իզզէթ բաշա խան թիւ 6. 507

ՍԻՆԿԷՐԻ

ՃՇՄԱՐԻՏ ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՅՆԵՐԸ

Կը գտնուին միմիայն ի Պոլիս, Մահմուտ բաշա, 90,—ի Կալաթա Կլամանի խան, 2,—ի Բերա, Կալաթա Սէրայի դիմաց :

Ժ. ՆԻԷՏԼԻՆԿԷՐ

Վճարման դիւրութիւն
Զգուշանալ կեղծերէն :

ԱՆԱՄՆԱԲՈՅԺ ՄԻՆԱՍ ԷՄԻՐԵԱՆ

Ջիերու, կովերու և շանց հիւանդութիւնները կը դարմանէ և առ ու ծախի ամէն նոյն կենդանեաց առողջ կամ հիւանդութիւններն հասկնալ ուզողները կը գոհացընէ : Պէտք է դիմել Պոլիս Պահչէ-Գարու Մէրհամէթճեան էֆէնտիի դեղարանը, կամ իր բնակարանը Իսկիւտար Պաղլարպաշի Ա. ..այէ փողոց թիւ 24 :

ՀԱՆՔԱՅՋՐԱՅԻՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆ

VICHY

Վ Ի Շ Ի

Ֆրանսա (գաւառ Ալլիէ)

ԿԱԼՈՒԱԾ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՊԵՏՈՒԹԵԱՆ

Վարչութիւն՝ Փարիզ, 8, Պուլվար Մօնմարթր

GRANDE GRILE.— Աւշային տկարութիւնք, մարսողական ճանապարհաց հիւանդութիւնք, լեարդի և փայծաղի խըցքումն, ներքին գործարանաց խցումնք, մաղձային քար և այլն :

HOPITAL.— Մարսողական ճանապարհաց հիւանդութիւնք, ստամոքսի ծանրութիւն, դժուարամարսութիւն, ախորժակի պակասութիւն ստամոքսի, ջղացաւ, անմարսութիւն :

CELESTINS.— Երիկամանց և փամփուշտի տկարութիւնք, միզական աւազ և միզական քար, յօդացաւ, շաքարախտ (Տիապէթ), սպիտակուց-միզական (Ալպիւմինիւրի) :

HAUTERIVE.— Երիկամանց և փամփուշտի տկարութիւնք, աւազ, քար, յօդացաւ, շաքարամիզութիւն, սպիտակուց-միզական :

Աղբիւրին անունը պէտք է փնտռել շիշերու քարփիլին վրայ :

Պոլսոյ ամէն դեղագործաց և դեղավաճառաց քով կը գտնուի :

Յ. ՄԱՏԹԷՈՍԵԱՆ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Ի ՊԱՏՊԱԼ ՀԱՆՔԻ

ՖԻՆՃԱՆՃԼԱՐ ԵՕԳՈՒՇՈՒ Կ. ՊՈԼԻՍ

Սոյն կազմատան մէջ կան Եւրոպական նորընտիր և կատարելագործեալ մեքենաներ որոնցմով կը կազմուին և կը յօրինուին

ՋԱՓԱՒՈՐ ԳՆԵՐՈՎ

ԳԻՐՔԵՐ գեղեցիկ և համառատուն

ՏՈՒՄԱՐՆԵՐ, վաճառականական եւն

ԱՅՑԵՏՈՄՍՆԵՐ, խիստ մաքուր և ընտիր :

Ցանախորդաց դիւրութեան համար կազմատունը ունի իրեն կցորդ վաճառատուն մը թիւ Ֆինճանճըլար-Եօգուշը, ուր կ'ընդունուին յանձնարարութիւնք և ուր կը վաճառուին նաեւ գրագրական ամէն տեսակ պիտոյք, ընտիր թուղթ, գրիչ, աւմարք, պայուսակ, գրապանակ եւն եւն :

ԿԱԼՋԻԻ ՄԻՋԱՏԱՍՊԱՆ ՓՈՇԻՆ

ԱՄԵՆԱԶԳՕՈՒ ԴԵՂ ՄԸ Մլուկներու, Լուերու, Ոջիլներու, Ճանճերու, Մժեղներու, Մրջիւններու, Թրթուրներու, Ցեցենի որդերու եւն դէմ :

Թիլօն կը ծախուի 12 Փրանք. թղթատարութեան միջոցաւ, 100 կրամն 1·95 Փր. է :—Դիմելու է առ Է. ԿԱԼՋԻ, 71, Գուռ տ'Էրպոնվիլ, Լիոն :

Արեւելից համար ներկայացուցիչն է Դեղագործական Մթերանոցն, Ղալաթիոյ Մեծ Փողոց, 35, Կ. Պոլիս :

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ Հ. ԼԱՆԺ

24, Բէրքէմէզ փողոց, Ղալաթիա

ԽՈՀԱՆՈՑԻ ԳՈՐԾԻՆԵՐ

(Պղնձէ, մոլաձոյլ և թափծու երկաթէ)

ԽՈՀԱՆՈՑԻ ՁՄԻՆԵՆԵՐ

ԲԵԴՐՈԼՈՎ, ՏԱՔՑՈՂ ՎԱՌԱՐԱՆՆԵՐ

Քրիսթոֆլէ ոսկերչական գործեր

ԴԱՆԱԿՆԵՐ

ԱՐԾԷ ՊՂՆԻ ԿԱՀԵՐ

Ջրհանք Հրշէջ դիւրատար մեքենայներ	Ռազմութեան Գործիններ Ալապանի շատրուաններ

ԵՐԿԱԹԵԱՑ ՄԱՆՐ ԳՈՐԾԻՔ

ՇԻՆՈՒԱԾԱՆԻՒԹՔ

Տատանոցք-Կշռորդք-Ցորենի կշռորդ

Սառուցի գործիներ — Սառցամաններ Սառուցեալ ըմպելեաց գործիներ Գինւոյ մամուլներ	Տուչ — Լոգարան Լավապօ Ծորակներ — Խցադիր մեքենայ

32, Մահմուտիէ փողոց, Ղալաթիա

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ Հ. ԼԱՆԺ

DEUTSCHER Handels-Verein

ԳԵՐՄԱՆ ԱՌՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. Ի ՊԵՐԼԻՆ

ՑԱՐԴԱՐՈՒՄՆ ԳՈՐԾԱՐԱՆԱՑ,
ԱՄԵՆ ՏԵՍԱԿ ԱՊՐԱՆՔ հանրօգուտ շինութեանց, նախարարութեանց, քաղաքային փորձութեանց համար եւն :
ՇԻՆՈՒԱԾԱՆԻՒԹՔ երկաթուղեաց :
ՇՈԳԵՇԱՐԺ, ջրաշարժ և հողմաշարժ մեքենայք, ջրհանք եւն :
ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ և ճարտարական մեքենայք :
ԳՈՐԾԻՔ ամէն տեսակ :
ԵԼԵԿՏՐԱԿԱՆ լուսաւորութիւն :

Գերմանական Առեւտրական Ընկերութեան ներկայացուցած հաստատութեանց ապրանաց մանրամասն ցանկերն և ընդարձակ տեղեկութեանց համար դիմել առ իւր գործակատարներն ի Կ. Պոլիս.

ՀԻՒԿՕ և Ֆրիէտր ԼԱՒԴԸՐՁՈՒՆԿ
Ֆընտըքլեան խան, 15 և 16, Կ. Պոլիս

ԱՐԿԱՆԱԲԱՐ սառային կարգի և զուտ սպիտակ, կրելով ՍԻՏՆԷՅ ՆՕՈՒԻԼ նշանը :

Կաշիէ ՓՈԿՆԵՐ ամէն մեծութեամբ, մեքենայներու համար :

ՌԵՏԻՆԻ իւղ մեքենայից համար :

ՄԱՀՃԱԿԱԼՔ երկաթէ և արոյրէ :

ՄԱՄՈՒԼՔ ընդօրինակութեան :

Զանազան տեսակ ԴԱՐԲՆԵԱԼ ապրանք :

Անգլիական ԹԱՆԱՔ տպագրատանց համար :

ՍԻՏՆԷՅ ՆՕՈՒԻԼ ԵՒ ԸՆԿ.

Վաճառականք և ընդհանուր գործակալք

ՑԱՆՁՆԱԿԱՏԱՐՈՒԹԵԱՆ

Գէօրգ պէյ խան, Եուքսէք Գալտըրըմ
Ղալաթիա, Կ. ՊՈԼԻՍ

Միակ կեդրոնատեղի

ՄԻԼՆԵՐԻ ԴՐԱՄԱՐԿՂԱՑ

Որոնք հրդեհի կը դիմադրեն կրակի և խորտակման

Գնողաց համոզման համար մեր վաճառատանց մէջ կը գտնուին վկայագրեր Եւրոպակի մէջ եղած փորձերու ապացոյցներ :

ԲԼԱՔԷ ԱՐԾԱԹԵՂԷՆՔ

Անգլիոյ հռչակաւոր գործարանէն

ՃՕՆ ՆՕՌԻՍ ԵՒ ՈՐԴԻՔ

ԱԾԵԼԻՔ, ՄԿՐԱՏՔ ԵՒ ԴԱՆԱԿՔ

Նոյն վաճառատան

ԲԵՆԶՐՈԼԻ ԼԱՄԲԱՐՆԵՐ

Նոր կատարելագործութեամբ շինուած, երկու լոյսով

Վաճառատունս յանձնարարողէքով կ'ընդունի ամէն տեսակ ապրանքներ ապսպրել :

ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

Մօլորէն, բեռնային և ցամաքային ապահովութեան,

12 և 13, Զինճիլի խան, Պոլիս

Ստորագրեալք, ԹԻՒԼՊԵՆՏՃԵԱՆ եւ ԿՈՒ, պատիւ ունին ծանուցանել վաճառականաց թէ Ընդհանուր Գործակատար անուանուած են Մանհայմի ՌԷԱՍԻՒՐԱՆՍ ՄԱՐԻԹԻՄ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ :

Compagnie de Ré-Assurances Maritimes de Mannheim

Այս ընկերութիւն, Պայմանագրութեամբ հաստատայեալ կազմուած լինելով ծովային ապահովագրութեանց ուրիշ ընկերութեան մը հետ, ունի ընկերային միացեալ դրամագլուխ մը

	Փր. 15,000,000
Դրամագլխ. չվճարուած. հանուած	7,500,000
Պահեստի դրամագլուխ	775,000
Պահեստ ստանձնեալ վտանգներու և չվճարուած վնասուց համար	1,750,000

Ուրեմն, Մանհայմի Ռէասիւրանս Մարիթիմ Ընկերութիւնն ամէն երաշխաւորութիւն կ'ընծայէ շոգենաւով, առագաստանաւով, երկաթուղւով եւն ներածեալ կամ արտածեալ ապրանաց ապահովագրութեան համար :

Ընկերութիւնը նաեւ մասնակից է «ԱՐԺԷԻՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ»

Union pour l'Assurance de Valeurs

և հինգ ընկերութեանց համերաշխութեան ներքեւ,

որք 30,500,000 Փրանքի

դրամագլուխ մ'ունին, յանձն կ'առնու ապահովագրել ամէն տեսակ արժէք, արծաթեղէն, կտրոն, ադամանդ, գոհարեղէն եւն, որք կը ղրկուին թղթատարութեան և ասպրանքներ միջոցաւ :

Այդ ընկերակցութիւնները կազմող ընկերութեանց անուանքն ապագրեալ են ապահովագրութեան մուրհակաց վրայ :

Ընկերութեան Վարչական խորհրդոյ անդամք են.

Թ. Էկըրման, նախագահ Վարկի Հաւ. Ճանկային Պանքային
Ֆ. Էնկէլհօրն, նախագահ
Շ. Ֆունք, տնօրէն Վարկի Հաւ. Պանք
Ս. Հարդմէնիս, ձեռնարկատէր Հոլանտայի
Տր. Ֆ. Հէխէ, տնօրէն Հանէն Գրաֆի Պանք.
Շարլ Րոյս, ձեռնարկատէր
Ֆ. Սիրրիօ, երեսփ. Գերմ. Դեր-Նախագահ.
Տր. Ք. Շրալմըր, Նախագահ Վիրթէմպէրկի Ֆէրայնս Պանքային

Աւելի ընդարձակ տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալութեան գրասենեակը. Պայմաններն և գներն յոյժ շահաւէտ :

Գործակալ-Էկսփերթ, Հ. Օպէտ, փորձագէտ Վէրիթասի ծովային գործոց գրասենեակին, Մէհմէտ Ալի բաշա խան, 2, Ղալաթիա :

Ընդհանուր Գործակալք
Մ. ԹԻՒԼՊԵՆՏՃԵԱՆ եւ ԿՈՒ

ԴԵՂԱՐԱՆ

Գ. և Հ. ԲԻՒՋԻՒՔԵԱՆ ԵՂԲԱՐՑ

Պէշ-Թաշ Աքսարայ Էջմէ թիւ 77

Զափաւոր գնով և արագապէս կը գործադրուին եկած դեղագրերը

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԴԵՂՈՐԷՑ
Գ. և Հ. ԲԻՒՋԻՒՔԵԱՆ ԵՂԲԱՐՑ
Եէնի Ճամի փողոց թիւ 26
ՄԹԵՐԱՆՈՑ ԸՆԴԱՐՁԱԿ
ՍՈՒԼՖԱՏՕ, ՔԻՆԱ ԻՒՂ ՆՈՐՎԵԿԻՈՑ
ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆՔ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԵՒ ԳԱՂՂԻԱԿԱՆ ԴԵՂԱԳԻՏՈՒԹԵԱՆ. ՀԱՆՔԱՅԻՆ ՋՈՒՐ ԱՄԵՆ ՏԵՍԱԿ

ՄԹԵՐԱՆՈՑ

ԲԻՆԱ ԲՕԼԻՊԼԱԹԱՑԻ

Մ. ՊԵՅԼԻԿՃԵԱՆԻ

Այս յոյժ ախորժահամ բուժական ըմպելիքը ընդարձակ գործածութեան մտած է քիչ տարիներու մէջ իւր անխառնագէս կազդուրիչ ներգործութեան շնորհիւ, որ տկար, դժգոյն և ընդհանուր առմամբ փառաւոր կազմութեանց առողջութեանը ազդուագոյն միջոցն է :

Կը վաճառուի Պոլսոյ կողմը կամուրջին գլուխը Բիւջիւքեան Եղբարց դեղարանը թիւ 77. կը գտնուի նաեւ ուրիշ դեղարաններու մէջ :

Կը յանձնարարուի մասնաւորապէս զգուշանալ կեղծ շինուածներէն :

ԴԵՂԱՐԱՆ ՆՈՐՄԱԼ

Հ. ԷՄԻՐՁԵԱՆ

ՊՈԼԻՍ, ՍՈՒԼԹԱՆ ՄԱՀՄՈՒՏԻ ԹԻՒՐՊԷԻ ԴԷՄ

Կը ծանուցուի արգոյ հասարակութեան թէ սոյն դեղարանն, որ արդէն ծանօթ է երկու տարիէ ի վեր և դիմողներն չափազանց գոհ մնացած են, առաւել գոհացուցիչ դիրքի մէջ է այսօր ամէն նկատմամբ :

Տօքթ. Նազարէթեան իւր ուսումն Գաղղիոյ մէջ աւարտելէ և երկար տարիներ հիւանդանոցաց մէջ աշխատելէ յետոյ Պոլիս վերադարձած ըլլալով, սոյն դեղարանին մէջ ամէն երկուշաբթի և հինգշաբթի ժամը 5—8 հիւանդ պիտի ընդունի. շաբաթ օրերը ձրիաբար պիտի ընդունի կարօտներն :

Աւելորդ կը համարինք Տօքթօրի արժանեաց մասին գովեստ շռայլել. Իւր երկարամեայ փորձառութիւնքն կրնան լիատարել հասարակութիւնը :

Ատամնաբոյժ Տօքթ. Փօլէֆ Նալթեա եւ ամէն օր մինչեւ կէսօր անկայ վերբերեալ հիւանդութիւններ պիտի դարմանէ :

ՏՈՄՆ ՏԱՐՈՒԱՆ ՑԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆ

ՄԻՋԱՏԱՍՊԱՆ ԵՒ ԱՆՈՒՇԱՀՈՏ

ՃՇՄԱՐԻՏ ՓՈՇԻ

Սենեկաց եւ զգեստուց համար

Ա. ՄԻԼԱԳՈՎԻՉ

Ի Սպլիթ (Դալմաթիա)

Կեդրոնատեղի ի Կալաթա, Սէմ-Հանէ Լոյտ խան, 2 :

ՑԵՍՐԻ ՍԱՐՍԱՓԱՐԻԼԼԱՆ

Արեան անմաքրութիւնը յառաջ կը բերէ կազմութեան մէջ ուժի և առոյգ վիճակի նուազումն, որ կը պատճառէ խոյլ և բազմատեսակ խուլական հիւանդութիւնք, մորթի փշտուկը, շարասակից պալարներ, ուռոյցք, վէրք, գոնջութիւն, օձիկ, ոսկորի հիւանդութիւնք, հոլիախտ (եէլ) և ջղացաւ :

Արեան մէջ խոյլի հակամիտութիւնը ընդհանրապէս ուրիշ շատ հիւանդութիւններ ալ կը պատճառէ, ինչպէս ստամոքսի, երիկամանց և լեարդի տկարութիւնք, գալուկ, անմարսողութիւն, թանչք, մելամաղձոտութիւն, սրտի հիւանդութիւնք, ընդհանուր անզօրութիւն և շատ մը թոքային ախտք :

Աչաց և ականջի վէրք և այլ նման հիւանդութիւնք ընդհանրապէս խոյլային տրամադրութեան հետեւանքն են :

Կանացի տկարութիւնք ընդհանրապէս ապացոյց են թէ կազմութեանը մէջ հիւանդոտ վիճակ մը և խոյլային տրամադրութիւն կայ : Նաեւ դալկական ախտն արեան թուլութեան ամենէն սոսկալի տեսակն է և ամենէն վտանգաւոր աղբիւր խոյլային հիւանդութեանց ծագման մը :

Արդ՝ արեան ամէն տեսակ անկարգութեանց և խոյլային հիւանդութեանց համար Այէրի զտեալ Սարսափարիլլայի բաղադրութիւնը գիտցուած դարմաններուն մէջ ամենէն զօրեղն և լաւագոյն դեղն է, ինչպէս բազմաթիւ փորձերով հաստատուած է :

Կը ծախուի դեղավաճառաց քով. կեդրոնատեղին է Ղալաթիա Բիրէճիք բազար Եէնի ճամի դրան կից Ս. Մ. Մինասեան և ընկերաց Ամերիկեան վաճառատունը :

ԻՏԱԼԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՑԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՔԵԱՆ

Ն. ՌՈՒՊԻ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսիլիայէ և Բերիւթ միջեւ կանոնաւորապէս բանող

Ցամոն, Տրապիզոն և Պոթում երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Անատոլի որ սեպտեմբեր 23ին Մարսիլիայէն և սեպտեմբեր 29ին Կ. Պոլսէն պիտի մեկնի :

Մարսիլիա երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Մէսէլէմ որ պիտի մեկնի սեպտ. 27ին :

Ուղեւորաց և ապրանաց ..ուղեւորութիւն

Նաւուղեկի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատարն
ԹԻՆԻՈԹԻ ՐԸՊՊՈՒԼ
Թիւ 17-18 Քիւչիւք Միլլէթ
514 Մուհանէ փողոց, Թիւ 141

ՖՐԷՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Որք կանոնաւորապէս կը բանին Լիվըրբուլի և Արեւելից միջեւ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալճերիան	2500	Ֆավոնեան	3700
Ալգաւրիան	2500	Ֆլամինեան	3700
Անատոլեան	2500	Ֆլավեան	3700
Աթէնեան	2500	Իպէրիան	5500
Արապեան	3700	Իլլիրիան	5500
Պավարիան	6000	Իտալիան	5500
Պուլկարիան	6000	Լէսպիան	2200
Քասթէլեան	800	Լիկուրեան	2500
Սայրենեան	2000	Լիպեան	800
Տաւրոս	700	Օրոնթէս	700
Էճիփշըն	3700	Բեռսիան	3800
Ֆաթիմեան	3700	Վալէնսիան	6800
Ֆալէրնեան	3700	Վէրոնեան	6800

Բեռսիան շոգենաւը, Նաւապետ Մաք Բօնքէյ, Լիվըրբուլէն առաւ հասաւ ընդհանուր վաճառքով :

Ուղեւորներու համար ամէն դիւրութիւն

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ԷՏՈՒԱՐՏ ԼԱՖՕՆԹԷՆ

Գործակալ
Թիւ 34, 35, 36, Եէնի Միլլէթ խան, Ղալաթիա.

Նաւատէրք, Պարոնայք Ֆրէտ, Լէյլանտ և ընկ. Լիվըրբուլ

Գործակալութիւնք

Կ. Պոլիս, Էտուարտ Լաֆօնթէն.
Ճիպրալթար, Գ. Գ. Քարվըր Եղբարք
Ալեքսանդրիա, Կ. Լ. Վանձման և ընկ.
Մալթա, Ա. Քամիլիէրի.
Շիրա, Ա. Մ. Մավրոկորտաթոյ.
Զմիւռնիա, Գ. Ռիճ, և ընկ.
512

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվըրբուլի և Միջերկրականի միջեւ բանող շոգենաւք

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Քառնագ	4200	Ոֆիրա	3000
Ֆէրոս	4000	Օսայրիս	3000
Օսմանլի	4000	Նէֆթիս	3000
Մէսսագրիս	3250	Բերա	3000
Թիպա	3250	Լոթիւս	800
Մակաւսա	3250	Ալէնաա	800
Մարիոթիս	3250	Սեւիլ	700

Օսայրիս շոգենաւը, Նաւապետ Բօլ, ամսոյս 16/28 ին Լիվըրբուլէն աստ կ'սպասուի ընդհանուր վաճառքով :

Դիմել առ Ժ. Թ. ՈՒԻԹՈԼ և ԸՆԿ.
Մէյտանճըք փողոց,
Ուիթոլ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ
515 31, Ճէյմս Սդրիդ, Լիվըրբուլ

ՊԱՊԱՅԵԱՆՆԻ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվըրբուլ, Միջերկրականի և Օտեսայի միջեւ կանոնաւորապէս բանող

Անուանք	Թոնոյ	Նաւապետք
Ասիա Մինոր	3,000	Ուէպ
Աֆրիքա	2,500	Ուօքըր
Արքատիա	2,500	Քրուիքշանք
Լիտոնիա	2,500	Ուիլքս
Մասէտոնիա	2,500	Մարշ
Թուլիքիա	2,800	Ֆօթըրգիլ

Ընկերութիւնն օրինաւոր գներով վաճառք կ'ընդունի Եւրոպական երկիրներու և Ամերիկայի համար :

Ամէն դիւրութիւն և հանգստութիւն կը տրուին ուղեւորաց :

Դիմել առ ԴԱՆԻԷԼ ՐԷՊՊ ԵՒ ԸՆԿ.
513 Գործակալք

ՔԻՒՆԱՐՏ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Որք ամէն տասն օրէն մ'անգամ կը բանին Լիվըրբուլի և Միջերկրականի միջեւ.

Ուղեւորք և ապրանք կ'ընդունուին Նիւ Եորքի, Պոսթընի, և Միացեալ Նահանգաց ու Գանատայի ամէն կողմերուն համար, նմանապէս Հավրի, Ռուէնի, Բարիզի, Լոնտոնի, Կլասկովի, Մանչէսդըրի, Պրատֆորտի եւն եւն համար :

Ուղեւորաց համար ամէն դիւրութիւն կ'ընծայուի :

Ամէն շոգենաւու մէջ կայ կին ծառայող մը

Ընկերութեան շոգենաւերը նշանաւոր հանդիսացած են իրենց հանգստաւէտութեամբ և կանոնաւորութեամբ :

Բոլիվիա շոգենաւը, Նաւապետ Մաք Նէյլ, հոկտ. 4 ին Լիվըրբուլէն աստ կ'սպասուի :

Գործակալք ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՈՒԻ
Թիւ 1 Քիւչիւք Հալի
514 փաշա խան Ղալաթիա

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

Հուլ, Մեծ Բրիտանիա, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի

ԹՈՎՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ ՈՐԴԻՔ ԵՒ ԸՆԿ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալպանօ	2,000	Լէբանթօ	4,500
Ամէլիօ	3,000	Մարէնկօ	4,300
Արկօ	1,300	Մարտոն	2,500
Պասսանօ	3,500	Մէլօ	2,000
Պօրտօրինօ	2,200	Նէրօ	2,000
Պրավօ	2,000	Օթէլլօ	5,000
Գէյրօ	2,600	Օրլանտօ	3,000
Գալիբօ	2,500	Օգրանդօ	4,500
Գամէօ	2,100	Օգոսդօ	2,000
Գադօ	2,000	Բասիֆիգ	1,200
Գօմօ	2,700	Բալէրմօ	3,200
Տիւոօ	2,500	Բատրէր	1,700
Տօմինօ	1,800	Բիդօ	2,800
Էրաթօ	2,600	Բիւալթօ	4,400
Տրազօ	2,600	Րինալտօ	3,200
Ֆալքօն	800	Րօլլօ	3,000
Ֆլօրօ	1,700	Րօմանօ	5,500
Ֆլամինկօ	1,600	Րօմէօ	3,500
Կալիլէօ	5,500	Սալէրնօ	4,000
Կիդանօ	2,200	Սարֆօ	2,000
Կօզօ	1,800	Սիլվիօ	2,000
Կրօանօ	2,200	Սօրէնդօ	4,300
Հանկօ		Թասսօ	1,200
Հէրօ	2,000	Թ. Ուիլսըն	3,000
Հիտալկօ	3,000	Թիբէր	1,300
Հիւմպէրդ	1,200	Թօլէտօ	2,800
Ճէսօ	2,300	Քոանդօ	3,600
Քէլօ	2,000	Նէմօ	1600
Քօզօ	2,200	Զէպրա	3,000
Լէօ	2,000	Զէրօ	41,0

Օրէսդօ շոգենաւը, ընդհանուր վաճառքով Հըլլէն մեկնած է ամսոյս 13ին և Հոկտ. 1 ին աստ կ'սպասուի :

Ուղեւորներու համար ամէն դիւրութիւններ կ'ընծայուի

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ՖՐԷՏԷՐԻՔ ՀԻԼՏ ԵՒ ԸՆԿ.
Գործակալք
Թիւ 17-18, Քիւչիւք Միլլէթ
514 խան Ղալաթիա